МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

Мультикультуралізм у перспективі літературознавчої антропології

Міжнародна наукова конференція
(22-23 жовтня 2009 року)

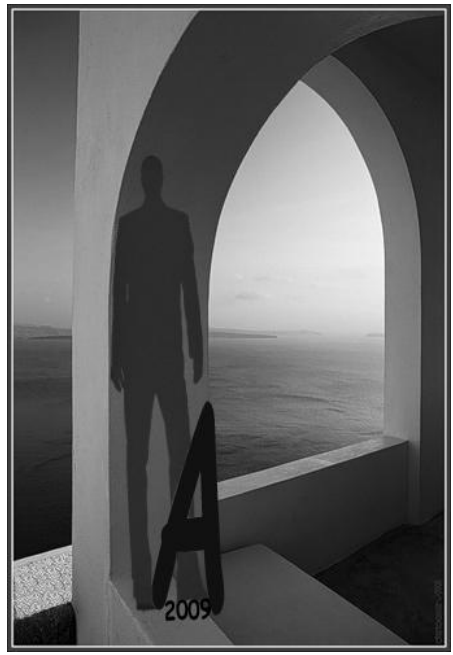

Програма та анотації доповідей

ЧЕРНІВЦІ
2009

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

1. **Мельничук С.В.**, проф., ректор ЧНУ.
2. **Ушенко О.Г.**, проф., проректор з наукової роботи.
3. **Бунчук Б.І.,** проф., декан філологічного факультету.
4. **Червінська О.В.,** проф., завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Організаційний секретаріат конференції – в.о. доц. **Сажина А.В., Горбачевська І.І., Дзик Р.А., Сердюк Л.П.**

П Р О Г Р А М А К О Н Ф Е Р Е Н Ц І Ї

22 жовтня

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ
🕐 11.00 – 13.00 (V к., Блакитна зала)

Вступне слово **Мельничука С.В.**, ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктора фізико-математичних наук, професора.

Лановик Зоряна *(Тернопіль)*. Біблія як мультикультурний феномен.

Лановик Мар'яна *(Тернопіль)*. Антропологічні параметри текстових інтерпретацій.

Макаревич Александр *(Могилев, Беларусь)*. „Истории белого света" („Гісторыі з белага свету") М. Лукшы: специфика формообразовательной и стилевой организации сборника.

Рихло Петро *(Чернівці)*. Інтеркультурний дисукрс Пауля Целана як діалог з Іншим.

Червінська Ольга *(Чернівці)*. Конференція у дотику до сфер наукового буття.

(обід 13.00-14.00, IV корпус, їдальня)

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ 🕒**14.30 – 18.00**

Секція № 1 (VI к., ауд. 50)

АНТРОПОЛОГІЧНІ ВЕКТОРИ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ

Голови: Лановик Зоряна (Тернопіль), Лановик Мар'яна (Тернопіль), Червінська Ольга (Чернівці).
Секретар: Дерикоз Ольга (Чернівці).

1. **Бабій Людмила** *(Тернопіль)*. Становлення та розвиток культуральних досліджень.
2. **Дудінова Наталья** *(Ялта)*. Проблема формування національної свідомості у творах Віктора Близнеця як важливий аспект „антропологічного" підходу.
3. **Дуктова Любовь** *(Могилев, Беларусь)*. Художественная анималистика: к вопросу определения термина (на примере произведений белорусской литературы XX века).
4. **Жиліна Мирослава** *(Донецьк)*. Метафора межичасся як зустріч поетичного світу міста й митця (Ф.Ґ. Лорка й М. Семенко).
5. **Корінна Валентина** *(Донецьк)*. Почварність як явище перехідної словесно-культурної ситуації межі XIX – XX ст.
6. **Короткевич Вячеслав** *(Могилев, Беларусь)*. Автор как медиатор интертекста (на материале драматургических произведений А. Асташонка, И. Сидорука и др.).
7. **Лаврієнко Тамара** *(Тернопіль)*. Концепт „віра" в художньому потрактуванні Чарльза Брокдена Брауна.
8. **Левченко Наталія** *(Харків)*. Художня модель сакральної антропології в літературі українського бароко.
9. **Міннуллін Олег** *(Донецьк)*. Мотив небуття в поезії Ліни Костенко.
10. **Нестелєєв Максим** *(Київ)*. Екзотичний експресіонізм Дмитра Тася (1901–1937): антропологічний вимір.
11. **Пархоменко Інна** *(Харків)*. Техніка як трансформатор людини.
12. **Попова Анна** *(Донецьк)*. Проблема старения и смерти в „Замогильных записках" Ф.-Р. де Шатобриана.
13. **Порохняк Наталія** *(Тернопіль)*. Роман-сімейна хроніка з погляду літературознавчої антропології.
14. **Сафіюк Олена** *(Тернопіль)*. Філософія екзистенціалізму міської людини у творчості Джеймса Джойса та українській літературі 20-30-х років XX століття.

Секція №2 (VI к., ауд. 51)

ВІДОБРАЖЕННЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ У БУДОВІ ІНТЕРТЕКСТУ

Голови: Гончаренко Елла (Дніпропетровськ), Сенькевич Татьяна (Брест, Беларусь), Смирнов Вадим (Иваново, Россия), Рихло Петро (Чернівці).
Секретар: Бучко Аліна (Чернівці)

1. **Гречаник Ірина** *(Луганськ)*. Мультикультурність як основа позатекстового часопростору фантастичних романів О. Бердника.

2. **Гризун Анатолій** *(Суми)*. Характерна образність української суґестивної лірики як фактор мультикультурної та інтертекстуальної комунікації.
3. **Губарєва Світлана** *(Харків)*. Інтертекст і жанр репортажної новели Ґео Шкурупія.
4. **Колупаєва Олена** *(Кам'янець-Подільський)*. Англомовний та україномовний сонет в аспекті інформаційно-семіотичної культури.
5. **Левченко Олексій** *(Дніпропетровськ)*. Семантика іншомовних інтекстів в романістиці С. Беккетта та А. Мердок.
6. **Монолатій Тетяна** *(Дрогобич)*. Інтертекстуальність роману Йозефа Рота „Тарабас".
7. **Опришко Наталя** *(Харків)*. Еротична призматика постмодерної інтертекстуальності.
8. **Сенькевич Татьяна** *(Брест, Беларусь)*. Мультикультурное пространство жанра исторического романа (на примере романов Ю. Тынянова).
9. **Смирнов Вадим** *(Иваново, Россия)*. Читал охотно Апулея...

Секція 3 (VI к., ауд. 52)
БАГАТОМОВНІСТЬ ЯК КРЕАТИВНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ ФЕНОМЕН. ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ. СПЕЦИФІКА ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ МУЛЬТИКУЛЬТУРНИХ ЛОКУСІВ „СХІД – ЗАХІД" ЯК ПОЛІСЕМАНТИЧНА НАУКОВА ПАРАДИГМА.

Голови: Rūta Brūzgienė (Lithuania), Іщенко Наталія (Сімферополь), Шестакова Елеонора (Донецьк), Лавренов Валерій (Чернівці).
Секретар: Дзик Роман (Чернівці).

1. **Анісімова Ніна** *(Бердянськ)*. Поезія покоління 80-х років XX ст. і Нью-Йоркської поетичної групи як явище пізнього українського модернізму.
2. **Баринова Екатерина** *(Нижний Новгород, Россия)*. Античность и христианство в новелле Томаса Манна „Смерть в Венеции" как противопоставление Востока и Запада.
3. **Даниленко Сергей** *(Могилев, Беларусь)*. Художественная демонизация „инородцев" и „иноверцев" в литературе Беларуси XIX – XX вв. как воплощение ксенофобии патриархального аграрного социума.
4. **Дерменджі Омер** *(Київ)*. Українсько-турецькі (тюркські) мовнолітературні та культурн взаємии у світлі парадигми „Схід-Захід".
5. **Драпак Галина** *(Тернопіль)*. Проблеми та методи поетичного перекладу у руслі порівняльного літературознавства.
6. **Ємчук Тетяна** *(Тернопіль)*. Дихотомія Схід-Захід в антиколоніальній прозі II пол. XX століття (на матеріалі романів Р. Іваничука „Мальви" та Ґ. Ґріна „Тихий Американець").
7. **Кочубей Юрій** *(Київ)*. Література еміграції: етапи еволюції.

8. **Луцак Світлана** *(Тернопіль)*. Доцільність застосування синергетичних концептів співдії і саморозвитку в літературознавчому моделюванні феномену художньо-естетичного цілого.
9. **Маланій Назар** *(Тернопіль)*. Антропологічно-екзистенційні аспекти дихотомії „Свій" – „Чужий" (на матеріалі української та німецької прози про Другу світову війну).
10. **Матушек Олена** *(Харків)*. „Схід-Захід" у передмові до „Меча духовного" Лазаря Барановича.
11. **Мельничук Ірина** *(Кам'янець-Подільський)*. Релігійні та психологічні аспекти теми „Росія-Захід" у творчості Ф.М. Достоєвського.
12. **Сарапин Віта** *(Полтава)*. „Труднощі перекладу": художнє осмислення культурної ідентичності у п'єсах „Козак-стихотворец" О. Шаховського і „Наталка Полтавка" І. Котляревського.
13. **Сізова Ксенія** *(Кременчук)*. Принципи портретування і титульні конструкції як прояви героєцентричності літератури романтизму.
14. **Сокол Мар'яна** *(Тернопіль)*. Проекції мультикультуралізму у різномовних заголовках твору (Іван Франко „Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці").
15. **Фарина Уляна** *(Тернопіль)*. Ключові поняття культури: трансформація американсько-ірландського культурного пограниччя драм Ю. О'Ніла у слов'янських перекладах.
16. **Чернокова Євгенія** *(Дніпропетровськ)*. Коммуникативная стратегия неотрадиционалистского эстетического дискурса: „Портрет дамы" Т.С. Элиота.
17. **Чотарі Вероніка** *(Тернопіль)*. Специфіка інтерференції світоглядних систем Сходу – Заходу в літературних переосмисленнях псалмів.

Секція 4 (VI к., ауд. 60)
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.

Голови: Макаревич Александр (Могилев, Беларусь), Харлан Ольга (Бердянськ), Теленько Галина (Чернівці).
Секретар: Матійчук Оксана (Чернівці).

1. **Аннікова Оксана** *(Кіровоград)*. Творчість Гната Хоткевича у просторі літературознавчих інтерпретацій.
2. **Богиня Наталія** *(Дніпропетровськ)*. Жанрове та стильове новаторство в збірці словесних натюрмортів Гертруди Стайн „Tender Buttons".
3. **Журба Світлана** *(Кривий Ріг)*. Авангардний роман: деструкція художньої форми.
4. **Коляса Олена** *(Дрогобич)*. Текст та гіпертекст: порівняльний аналіз.
5. **Копач Олена** *(Полтава)*. Ознаки постмодерної естетики в романі Д. Фаулза „Подруга французького лейтенанта".
6. **Левко Уляна** *(Тернопіль)*. Концепт надлюдини у кіноінтерпретаціях роману С. Лема „Соляріс".
7. **Лозенко Вікторія** *(Харків)*. Образ Великої Богині в романі „Містер Блетсуорсі на острові Ремполь" Г. Уеллса.

8. **Пилипишин Світлана** *(Бережани)*. До питання зміщення часових пластів з погляду сучасності (з кінця ХХ – початку ХХІ століть).
9. **Романко Тетяна** *(Тернопіль)*. Діалог культур та його значення для адекватної інтерпретації літератури для юнацтва.
10. **Харлан Ольга** *(Бердянськ)*. Інтермедіальність тексту роману С.-І. Віткевича „Прощання з осінню”.
11. **Юрчук Олена** *(Київ)*. Експериментальна поезія Герти Мюллер.

Секція 5 (VI к., ауд. 62)
ІМАГОЛОГІЯ, НАРАТИВ, „СВОЄ” – „ЧУЖЕ”.

Голови: Лабащук Оксана (Тернопіль), Мацевко-Бекерська Лідія (Львів), Філатова Оксана (Київ).
Секретар: Сажина Алла (Чернівці).

1. **Волосюк Олеся** *(Кременець)*. Тілесність як код в драматургії Бернарда Шоу і Лесі Українки.
2. **Кіор Наталія** *(Київ)*. Літературна імагологія: вивчення образів інших етнокультур у національній літературі.
3. **Коршунова Світлана** *(Івано-Франківськ)*. Антропологизация образа „иного мира” в романе Л. Улицкой „Казус Кукоцкого”.
4. **Криворучко Світлана** *(Харків)*. „Чудові картинки” Сімони де Бовуар: відчуття власної унікальності як спрямованість образу Лоранс.
5. **Лабащук Оксана** *(Тернопіль)*. Структурно-семантичні особливості натального наративу.
6. **Ничко Оксана** *(Тернопіль)*. Індивідуальний імаго образ італійця у публіцистиці Джона Стейнбека.
7. **Самолюк Оксана** *(Тернопіль)*. Антропологічний універсум художніх образів у поетичних творах Михайла Ореста та Готфріда Бенна.
8. **Скибицкая Людмила** *(Брест, Беларусь)* Аксиология героев Ю. Казакова и М. Стрельцова.
9. **Філатова Оксана** *(Київ)*. Від „чесності з собою” до чесності з „Іншим”: (анти)моральні імперативи героїв роману Г. Брасюка „Донна Анна”.
10. **Філоненко Софія** *(Тернопіль)*. „Українець – і переможець: чудасія, їй-бо…”: нова гендерна модель у сучасній українській масовій літературі.

***Музична програма. ФУРШЕТ* 18.00**

23 жовтня
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ
🕓 11.00 – 13.00 (V к., Червона зала)

Rūta Brūzgienė *(Lithuania)*. Richards Wagner's Compositional Principles in the Works of the Poet Balys Sruoga of the Beginning of the 20th Century

Гончаренко Елла *(Дніпропетровськ)*. Деякі аспекти дослідження короткого оповідання: проблема художнього антропологізму в оповіданні Джойса „Мертві" (збірка „Дублінці")

Іщенко Наталія *(Сімферополь)*. Проблема „Восток-Запад" в военном дискурсе: антропологические аспекты британской литературы о Крымской войне 1853-1856 годов

Маценка Світлана *(Львів)*. Інтеркультуральні виміри їжі у німецькій літературі (на прикладі роману К. Петерса „Ресторан Мітзуко")

Шестакова Елеонора *(Донецьк)*. Роль синхронії та діахронії у розумінні сутності цілісної природи словесності Нового часу

(обід 13.00-14.00)

Екскурсія: **Резиденція Буковинських митрополитів** 🕑14.00 – 15.00

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ **🕓15.00 – 17.00**
Секція № 1 (VI к., ауд. 50)
АНТРОПОЛОГІЧНІ ВЕКТОРИ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ
Голови: Волковинський Олександр (Кам'янець-Подільський), Маценка Світлана (Львів), Червінська Ольга (Чернівці).
Секретар: Дерикоз Ольга (Чернівці).

1. **Басняк Тетяна** *(Чернівці)*. Креативний сенс полеміки Ґреґора фон Реццорі з антропологічною доктриною Зігмунда Фройда.
2. **Волковинський Олександр** *(Кам'янець-Подільський)*. Антропологічні витоки епітетотворення.
3. **Волощук Галина** *(Івано-Франківськ)*. Проблематика творчої особистості в афористичному циклі „Розгублені листочки" Уляни Кравченко.
4. **Галиева Мария** *(Иваново, Россия)*. Проблема антропокосмизма в поэме „Горы" М. Цветаевой.
5. **Дзик Роман** *(Чернівці)*. Антропологічна функція „острова" як утопічна протомодель (роман М. Уельбека „Можливість острова").
6. **Драненко Галина** *(Чернівці)*. Поняття „міфологічного тла" в антропологічній теорії Уявного Ж. Дюрана.
7. **Комісаренко Катерина** *(Бердянськ)*. Антропологічні аспекти фантастичної прози Олеся Бердника та Аркадія і Бориса Стругацьких.

8. **Москаленко Ольга** *(Київ)*. Феномен материнства і „комплекс безпліддя" в ліриці Ф. Гарсія Лорки.
9. **Сипа Лілія** *(Дрогобич)*. Концепція любові у дилогії Жорж Санд „Консуело" і „Графиня Рудольштадт".
10. **Стасюк Галина** *(Івано-Франківськ)*. „Родове" неусвідомлене і художній підтекст: трансформація смислів.
11. **Стирнік Наталія** *(Дніпропетровськ)*. Особливості художнього антропологізму в оповіданнях Д.Г. Лоуренса (збірка „Пруський офіцер").
12. **Теленько Галина** *(Чернівці)*. Моральний аспект теми творчості в романі М. Спарк „На публіку".
13. **Титянін Костянтин** *(Кам'янець-Подільський)*. Художественное освоение наивности у Н.С. Лескова и А. Франса.
14. **Шутяк Лілія** *(Чернівці)*. Трансформація концептуальної світомоделі homo legens у homo zapping (на прикладі малої прози Горана Петровича та Віслави Шимборської).

Секція №2 (VI к., ауд. 51)
ВІДОБРАЖЕННЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ У БУДОВІ ІНТЕРТЕКСТУ

Голови: Гончаренко Елла (Дніпропетровськ), Сенькевич Татьяна (Брест, Беларусь), Смирнов Вадим (Иваново, Россия), Рихло Петро (Чернівці).
Секретар: Бучко Аліна (Чернівці)

1. **Бучко Аліна** *(Чернівці)*. Біблійні мотиви у поетичній творчості Ельзи Ласкер-Шюлєр.
2. **Іваненко Вікторія** *(Київ)*. Функції інтертексту в конструюванні фікціональних світів (на матеріалі романів Йена Бенкса).
3. **Івашина Тетяна** *(Київ)*. Антропоцентричні виміри опозиції „камінь – квітка" у творах Д.Г. Байрона і Лесі Українки (на матеріалі поеми „Don Juan" і драми „Камінний господар").
4. **Криницька Наталія** *(Полтава)*. Мультикультурний вимір доробку Урсули Ле Гуїн.
5. **Левицька Оксана** *(Львів)*. Міжконтекстуальні зв'язки романістики Джона Фаулза.
6. **Микитин Ірина** *(Івано-Франківськ)*. Візія мультикультурного суспільства у прозовій творчості Каєтана Абгаровича і Юрія Федьковича.
7. **Новик Ольга** *(Харків)*. Контекстуальні зв'язки як явище інтертекстуальності у текстах Левка Боровиковського.
8. **Співак Ірина** *(Бердянськ)*. Роль интертекста в романе М. Булгакова „Белая гвардия".
9. **Тішанінова Катерина** *(Київ)*. Відображення мультикультурності в будові інтертексту на прикладі роману Джона Фаулза „Волхв"(„The Magus").

Секція 3 (VI к., ауд. 52)
БАГАТОМОВНІСТЬ ЯК КРЕАТИВНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ ФЕНОМЕН. ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ. СПЕЦИФІКА ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ МУЛЬТИКУЛЬТУРНИХ ЛОКУСІВ „СХІД – ЗАХІД" ЯК ПОЛІСЕМАНТИЧНА НАУКОВА ПАРАДИГМА.

Голови: Rūta Brūzgienė (Lithuania), Іщенко Наталія (Сімферополь), Шестакова Елеонора (Донецьк), Лавренов Валерій (Чернівці).
Секретар: Дзик Роман (Чернівці).

1. **Баранова Інна** *(Бердянськ)*. Драматичний діалог „Три хвилини" Лесі Українки в контексті західноєвропейської модерної драми.
2. **Бежан Олена** *(Одеса)*. „Єврейське питання" в контексті американського мультикультурного простору (роман Ф. Рота „Змова проти Америки").
3. **Дзик Тетяна** *(Чернівці)*. Французький „локус" у модерністському контексті.
4. **Жилін Михайло** *(Донецьк)*. Трагікомічний герой-пророк в українській та російській літературах міжвоєнної доби.
5. **Канчура Євгенія** *(Київ)*, **Котей Єкатерина** *(Остін, США)*. Мотив вторгнення у чужу свідомість як чинник негативного досвіду міжкультурної взаємодії. На прикладі роману „Carpe Jugulum" Террі Претчетта.
6. **Колкутіна Вікторія** *(Одеса)*. Специфіка побудови образної системи Д. Донцовим-шевченкознавцем (на матеріалі статті „Козак із міліонна свинопасів").
7. **Косарєва Галина** *(Миколаїв)*. Валерій Шевчук – перекладач польськомовних барокових поезій Данила Братковського.
8. **Лавренов Валерій** *(Чернівці)*. Антропологічні аспекти поезії І.Г. Ковачича.
9. **Лагодзинська Лариса** *(Кам'янець-Подільський)*. Сутність та функції інтеграції літератури та іноземної мови у сучасному мультикультурному суспільстві.
10. **Логвінов Ігор** *(Чернівці)*. Національна ідентичність як провідна тема постколоніальної франкомовної літератури.
11. **Нікоряк Наталія** *(Чернівці)*. „Багатомовність" тропічної природи символу (кіноінтерпретація тексту М. Коцюбинського „Тіні забутих предків").
12. **Останіна Ганна** *(Кривий Ріг)*. Східні мотиви „Бейрутських оповідань" А. Кримського
13. **Резнік Оксана** *(Сімферополь)*. Персоналістський вектор дослідження автобіографічної прози першої хвилі російської еміграції.
14. **Сатиго Ірина** *(Чернівці)*. Феномен іншомовності в артикуляції етнічної свідомості.
15. **Строкіна Світлана** *(Сімферополь)*. Тип „южанина" в художественной антропологии А.И. Куприна.

16. **Цівкач Ольга** *(Івано-Франківськ)*. Творчість Горація Сафріна як своєрідне явище у просторі мультикультурного локусу Покуття.
17. **Штанюк Олеся** *(Чернівці)*. Формування нової ментальності у нігерійській постколоніальній літературній практиці (роман Ч. Ачебе „Спокою більше немає").

Секція 4 (VI к., ауд. 60)
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.

Голови: Макаревич Александр (Могилев, Беларусь), Харлан Ольга, (Бердянськ), Теленько Галина (Чернівці).
Секретар: Матійчук Оксана (Чернівці).

1. **Вербицька Лідія** *(Львів)*. Пленер Івана Франка та Михайла Коцюбинського.
2. **Вишинський Святослав** *(Чернівці)*. Філософська інтерпретація ідеї людини в роботах Аврелія Августина „Сповідь" (398) і Томаса Аквіната „Сума теології" (1274).
3. **Івасютин Тарас** *(Чернівці)*. Рецепція української літератури у Франції.
4. **Коваленко Марина** *(Полтава)*. Міфотворчість як провідне явище у розвитку літератури XX століття.
5. **Матійчак Альона** *(Чернівці)*. Дихотомічні зрізи антропологічної проблематики роману А. Мердок „Пора Ангелів".
6. **Сажина Алла** *(Чернівці)*. Рекламний реципієнт як персонаж художнього та мас-медійного тексту.
7. **Ткачик Наталія** *(Івано-Франківськ)*. „Книга плачів" Миколи Закусила: різнорівневе оприявнення міфу.
8. **Топуз Анастасія** *(Київ)*. Архетип відьми як втілення амбівалентної сутності демонічної жіночості (на матеріалі української літератури).
9. **Трефяк Наталія** *(Івано-Франківськ)*. Художнє слово Миколи Вінграновського: простір естетичного діалогу.
10. **Федоряка Людмила** *(Кривий Ріг)*. Прийоми реалізації сатири у п'єсі Т. Неша „Останнє бажання й заповіт Саммера".
11. **Хоменко Галина** *(Харків)*. Ніцшеанська логіка вступу як інтертексту в рецепції Миколи Хвильового.

Секція 5 (VI к., ауд. 62)
ІМАГОЛОГІЯ, НАРАТИВ, „СВОЄ" – „ЧУЖЕ".

Голови: Лабащук Оксана (Тернопіль), Мацевко-Бекерська Лідія (Львів), Філатова Оксана (Київ).
Секретар: Сажина Алла (Чернівці).

1. **Атаманюк Олена** *(Кам'янець-Подільський)*. Імагологічні аспекти національного образу в зарубіжній літературі.
2. **Волковинська Ірина** *(Кам'янець-Подільський)*. Образні системи в п'єсах М. Гоголя „Ревізор" і Ю. Словацького „Фантазій": взаємодія тектонічних і атектонічних форм.

3. **Дерикоз Ольга** *(Чернівці)*. Антропологічні виміри символіки А. Мердок: роман „Монахині і солдати”.
4. **Дронь Катерина** *(Львів)*. Анропологічний вектор образу дому (на матеріалі Франкової прози).
5. **Зощук Наталія** *(Чернівці)*. Антропологічний вектор драматургічного конфлікту у п’єсі А. Мердок „Слуги та сніг”.
6. **Калашник Ольга** *(Київ)*. Експресія й імпресія візіонерського краєвиду в поезії В. Свідзінського і Г. Тракля.
7. **Кучер Зоя** *(Черкаси)*. Проблема відчуження особистості в повісті Ф. Дюрренматта „Доручення”.
8. **Мацевко-Бекерська Лідія** *(Львів)*. Наратив як форма антропологізації літературного твору.
9. **Мацієвська Валентина** *(Київ)*. Катарсичність інфернальних образів в оповіданнях Ф. Сологуба.
10. **Нікоряк Іван** *(Чернівці)*. Вірш Байрона „Поразка Сеннахеріба” як джерело оригінальної інтерпретаційної моделі.
11. **Орлова Марина** *(Черкаси)*. Творчість Петера Гандке 70-х рр. у контексті літератури „нової суб’єктивності”.

Регламент

Доповідь на пленарному засіданні – 15 хв.
Доповідь на секційному засіданні – до 10 хв.
Виступ в обговоренні – 3-5 хв.

КРУГЛИЙ СТІЛ 17.00 (ауд.66)
Контамінація дослідницьких методів у практиці літературознавства

- Резюме голів секцій: коротка референція найцікавіших наукових ідей.
- Дискусія.
- Фуршет. Закриття конференції (ауд. 62).

АНОТАЦІЇ ДОПОВІДЕЙ

Анісімова Ніна Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури Бердянського державного педагогічного університету.

Поезія покоління 80-х років XX ст. і Нью-Йоркської поетичної групи як явище пізнього українського модернізму

Розглядається специфіка пізнього модернізму в українській поезії на матеріалі творчості покоління 80-х років XX ст. Проводиться зіставлення з попередніми фазами розвитку модернізму, особлива роль відводиться здійсненню паралелей з раннім модернізмом. Естетичний аналіз текстів „вісімдесятників" (В. Герасим'юка, І. Малковича, І. Римарука, П. Мідянки, П. Гірника, С. Короненко, Ю. Буряка та ін.)доповнюється типологічними зіставленнями з модерністською парадигмою Нью-Йоркської поетичної групи.

Аннікова Оксана Миколаївна, аспірантка кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка; викладач української мови та літератури Олександрійського педагогічного коледжу імені В. Сухомлинського.

Творчість Гната Хоткевича у просторі літературознавчих інтерпретацій

У доповіді розглядаються особливості художньої творчості Гната Хоткевича у контексті літературознавчих інтерпретацій. Проаналізовано літературно-критичний дискурс спадку митця. Простежено модифікації і новаторство письменника, які спостерігаються у використанні модерністського інструментарію у змісті художніх творів.

Атаманюк Олена Володимирівна, аспірантка, викладач кафедри суспільних наук і мовної підготовки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Імаґологічні аспекти національного образу в зарубіжній літературі

У доповіді порушено питання розвитку предмета імаґології та його впливу на формування національного образу в творах зарубіжної літератури. Зосереджено увагу на проблемі дослідження формування національної ідентичності, через художній твір та образи твору, на прикладі постаті гетьмана Івана Мазепи в західноєвропейській літературі. Виділено літературні взаємозв'язки та взаємодії, серед яких традиційні мотиви, сюжети та образи, внаслідок чого національна література стає органічною складовою загальнолюдської культури. Перспективність такої культурної взаємодії сприяє пошуку шляхів подолання помилок минулого, відроджує кращі духовні традиції людства.

Бабій Людмила Богданівна, асистент кафедри практики англійської мови та методики її викладання Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка.

Становлення та розвиток культуральних досліджень

У доповіді аналізуються засадничі положення та простежуються витоки культуральних досліджень на матеріалі праць відомих британських та американських теоретиків Т. Іглтона, Е. Істхоупа, Дж. Каллера, Р. Вільямса. Розглянуто особливості трактування літературознавчих

питань у руслі культуральних досліджень, а саме: переосмислення та розширення канону, розгляд естетичних явищ й артефактів не ізольовано, а із соціальним підґрунтям, а також з іншими творами культури, розширення переліку проблем аналізу літературознавства. Акцентується зміна та поглиблення аспектів дослідження питань літературознавства.

Баранова Інна Олександрівна, викладач Бердянського державного педагогічного університету

Драматичний діалог „Три хвилини" Лесі Українки в контексті західноєвропейської модерної драми

Леся Українка потрапила до європейського літературного контексту неоромантиків передусім завдяки опануванню драматичної модерністської форми. Прийоми й засоби неоромантичного (модерного) мислення, виходячи із типологічних зіставлень драматургії української письменниці з п'єсами зарубіжних авторів, не просто рецепіювалися Лесею Українкою, але творчо утверджувалися на українському ґрунті. Письменниця деструювала зовнішню форму ідей-прототипів і включала їх у великий діалог своїх драм, де вони отримували нове життя. Як і у п'єсах Г. Ібсена, Г. Гауптмана, Б. Шоу, у драмах Лесі Українки маємо справу із захистом недогматичного мислення у змалюванні життєво-достовірної форми інтелектуального спілкування

Баринова Екатерина Витальевна, кандидат филологических наук, доцент Нижегородского государственного университета имени Н.А. Добролюбова.

Античность и христианство в новелле Томаса Манна „Смерть в Венеции" как противопоставление Востока и Запада

Соотношение Востока и Запада, античности, и христианства, России и Европы на сегодняшний день имеет особую актуальность. Проблема, наиболее масштабно затронутая в труде Данилевского, не перестает волновать не только культурологов и литературоведов, но и экономистов, социологов, политиков. Однако этот вопрос стоял давно. В произведениях всех крупных писателей Восток и Запад так или иначе сталкиваются, и труды Томаса Манна не являются исключением. Напротив, для изучения поставленной задачи этот мыслитель является одним из наиболее интересных и значимых. В новелле „Смерть в Венеции" (1912) возникает своеобразный синтез античности и христианства. Томас Манн постоянно обращается к античному мифу. Однако в новелле изображен распад целостной античной красоты, возникает параллель с современностью, с духовным кризисом Запада. Восток и христианство при этом не являеются однозначно выходом, как у Данилевского, а, в свою очередь, таят новые, неизведанные опасности.

Басняк Тетяна Анатоліївна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Креативний сенс полеміки Ґреґора фон Реццорі з антропологічною доктриною Зіґмунда Фройда

Аналізується одна з провідних антропологічних доктрин XX ст. З. Фройда (теорія підсвідомого, мотив сновидіння, едіпів комплекс) в

інтерпретації його молодшого сучасника Ґ. фон Реццорі. Йдеться про досить провокаційний за своєю назвою повоєнний роман цього автора „Едіп перемагає під Сталінградом" (1954). Концептуальні принципи, тлумачення та основні філософські ідеї цього твору ілюструють сутність постмодерністського світогляду, що заперечував попереднє модерністське захоплення фройдизмом. Наративна стратегія міжособистісних стосунків у тексті („гра") припускає наявність двох адресатів: „Freund" (друг) та „Freud" (Фройд). Креативний сенс цього збігу полягає у побудові тексту, як гострого полемічного діалогу між європейським письменником та видатним засновником теорії підсвідомого. Доволі раціоналістичний світогляд Реццорі виглядає тотальним іронічним запереченням модних на той час ідей психоаналізу.

Бежан Олена Анатоліївна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури факультету романо-германської філології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

„Єврейське питання" в контексті американського мультикультурного простору (роман Ф. Рота „Змова проти Америки")

Сприйняття США як мультикультурного суспільства дуже загострило актуальні питання самоідентифікації особистості та збереження унікального культурного досвіду. Здається, що підстав для неспокою нема – американське суспільство давно живе за принципами, закріпленими Декларацією Незалежності та Конституцією США й забезпечує рівні умови для розвитку кожної особистості. І все ж у центрі уваги сучасних культурологів та літературознавців опинилися проблеми ідентичності іммігранта як сьогоднішнього громадянина США.

Згодом постає питання про можливості аналізу та теоретичного осмислення літературних здобутків окремої етнічної групи. Ступінь вивчення проблеми був різним: афро-американська література вже мала багату історію та численний "критичний цех", література індіанців поступово набирала сили й ставала предметом уваги критиків, а от проблема єврейства та набутків культури цього народу залишалася поза увагою науковців. Зазначивши, що єврейська література в ХХ столітті переживає свій великий злет, звернемо увагу на необхідність її досконального вивчення. Серед багатьох тих письменників, які досить давно виношували цю проблему, почесне місце посідає Філіп Рот – класик американської єврейської літератури. Доповідь присвячена аналізу одного з романів письменника, а саме роману „Змова проти Америки" (The Plot Against America (2004). Його сюжетною основою постали проблеми антисемітизму, расизму, релігії та самостановлення особистості як ті, що мали великий відгук у житті американців упродовж воєнних часів. Оскільки цей роман несе в собі риси автобіографізму, то можна вважати, що проблеми, позначені в ньому, дають уявлення про відчуття „себе в Америці" й самого письменника Рота.

Богиня Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри порівняльної філології східних та англомовних країн Дніпропетровського національного університету, Фулбрайтівський науковець (2008 –2009 р.).

Жанрове та стильове новаторство в збірці словесних натюрмортів Гертруди Стайн „Tender Buttons”

Американська письменниця Гертруда Стайн здобула собі незламну репутацію відчайдушної експериментаторки XX сторіччя, а її твір „Tender Buttons” (1914) можна вважати найуспішнішим з усіх її експериментальних творів, де яскравий експеримент є визначальним на всіх рівнях тексту. Представлена доповідь присвячена аналізу новаторської поетики цього твору, де „Tender Buttons” розглядається як оригінальний витвір словесного мистецтва, написаний на оригінальному полотні англійської мови в неповторній асоціативній техніці. Цю техніку в двох словах можна описати як гра з асоціаціями (зоровими, кольоровими, слуховими, тактильними, мовними), тобто асоціаціями, що потрапляють в свідомість людини скрізь усі органи почуттів. Актуальність запропонованої тематики обумовлена недостатньою увагою до творчості великої експериментаторки XX сторіччя у вітчизняному науковому просторі. Якщо її більш конвенційні твори (повість „Три життя”, роман „Автобіографія Еліс Б. Токлас”) принаймні згадуються у підручниках та антологіях, то „Tender Buttons” оминають навіть в них.

Бучко Аліна Василівна, асистент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Біблійні мотиви у поетичній творчості Ельзи Ласкер-Шюлєр

Доповідь присвячена релігійним мотивам у поезіях Ельзи Ласкер-Шюлер та їхній рецепції в німецькомовному просторі. Образи біблійних персонажів у потрактуванні поетеси вирізняються не тільки своєю свободою та вчинками, але й часто стають протилежністю їхніх прототипів, зазнають метафоричних змін. Авторка вдається до переоцінки тих цінностей, які пропагуються текстом Біблії. Яскравим прикладом цього можна вважати збірку поезій Ельзи Ласкер-Шюлєр „Гебрайські балади” („Hebräische Balladen”), що вперше побачила світ у 1912 році і до якої ввійшли переспіви біблійних історій про створення світу. Критики й рецензенти одноголосно й схвально відзначили появу „Гебрайських балад”, акцентуючи увагу на єврейсько-східній конотації поетичних текстів збірки, на поверненні до традицій старозавітних часів, на стилі поетеси, що відповідає духові нації, на піднесенні справжньої єврейської поезії. У нашій доповіді ми пропонуємо огляд найпоширеніших мотивів цієї книги.

Вербицька Лідія Олегівна, аспірантка кафедри української літератури ім. акад. М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка.

Пленер Івана Франка та Михайла Коцюбинського

У доповіді подано компаративістичний аналіз пленерної творчості Івана Франка та Михайла Коцюбинського. Порівнюються Франковий

поетичний цикл „В плен-ері” із збірки „Із днів журби” (1900 р.), а також добірка текстів „В плен-ері. Вірші і проза Івана Франка” („Літературно-науковий вісник”, 1899 р.) із ліричною новелою М. Коцюбинського „Intermezzo” (1908 р.). Зіставляються мистецькі, стилістичні та філософські особливості цих творів в контексті пленерного „intermezzo” обох письменників. Порушено проблеми натурфілософської антропології.

Вишинський Святослав Дмитрович, здобувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Філософська інтерпретація ідеї людини в роботах Аврелія Августина „Сповідь” (398) і Томаса Аквіната „Сума теології” (1274)

Йдеться про філософську парадигму „Людина” в еволюції християнської думки від її становлення до народження Ренесансної світоглядної традиції. Специфіку вказаної парадигми в Августина пов’язано з прямим діалогом автора з Богом, тоді як робота схоласта Томаса Аквіната адресована до безособистісного загалу. Блаженний Августин наприкінці IV ст. розглядає людину як істоту духовну, цілісну, сповнену божественної сутності, і не вдається до різкого розмежування між тварним (тілесним) і божественним (дух) началами в людині. Однак протягом наступного тисячоліття в християнстві (головно західному) відбувається відчутна зміна акцентів, виражена в трактаті Томаса Аквіната „Сумма теології” як наголошення імманентного дуалізму, притаманного людині, розведення і навіть протиставлення духовного матеріальному, що стало першим кроком до цілковитого винесення ідеї Бога в площину чистої раціональності та поступового утвердження людиномірності буття в добу Відродження.

Волковинська Ірина Тадеушівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Образні системи в п’єсах М. Гоголя „Ревізор” і Ю. Словацького „Фантазій”: взаємодія тектонічних і атектонічних форм

В процесі розвитку тектонічна й атектонічна форми драми виробили специфічні системи засобів, спрямованих на особливу організацію архітектоніки і композиції твору, дії та часу, персонажів і мовлення. Ці ключові компоненти дозволяють відчути прояв тектонічних і атектонічних якостей в драматичних творах взагалі, й та в творах М. Гоголя і Ю. Словацького зокрема. Драми М. Гоголя і Ю. Словацького є синкретичними, що підтверджується відповідними проявами у взаємодії тектонічних і атектонічних елементів, задіяних в організації образних систем. Саме гармонійне сполучення функціональності тектонічних і атектонічних елементів дозволили М. Гоголю і Ю. Словацькому сконцентрувати і трансформувати творчий досвід попередників і сучасників з метою створення універсальної форми задля успішного вирішення актуальних творчих задач.

Волковинський Олександр Сергійович, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри слов'янської філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Антропологічні витоки епітетотворення

Мова ведеться про специфіку формування складного комплексного підходу на антропологічному ґрунті для серйозного дослідження природи епітетних структур та особливостей їхнього історичного функціонування. Без сумніву, виникнення та подальше функціонування епітетних структур має антропологічні витоки та виміри. Швидше за все, вдала (емфатично-експресивна) епітетна структура часто є несвідомим породженням. Тому вона потенційно є знаковою та символічно наповненою. Дуальна спорідненість означення й означуваного стає гарантом смислового взаємозбагачення структурних елементів, що врешті-решт призводить до виникнення нових (багатозначних) модифікацій змісту.

Волосюк Олеся Миколаївна, викладач кафедри іноземних мов Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка.

Тілесність як код в драматургії Бернарда Шоу і Лесі Українки

У доповіді драматичні твори Б. Шоу і Лесі Українки розглядаються з позицій тілесного антропологізму. Автор з'ясовує роль ідеї тілесності в конституюванні "жіночого" дискурсу драматургії Б. Шоу і Лесі Українки, визначає її зміст та окреслює комплекс пов'язуваних з нею культурних смислів в картинах світу українського і британського авторів. Здійснено порівняльний аналіз основних векторів "розпредмечення" тілесного коду в драматичних текстах двох митців. Основну увагу приділено висвітленню питання про особливості використання семантики тілесного у текстах двох митців як таких, чиї світогляд і творчість зазнали істотного впливу феміністичних ідей.

Волощук Галина Михайлівна, аспірантка Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника

Проблематика творчої особистості
в афористичному циклі „Розгублені листочки" Уляни Кравченко

У доповіді здійснено спробу охарактеризувати світогляд письменниці крізь призму деяких зразків її поезій у прозі. Зокрема, акцентовано на таких проблемах, які найбільше хвилюють оповідача-митця: вплив власних звичок та інтимних вражень на життя і креацію, пристрасті й антипатії творчої особистості, переживання стану соціальної кризи та власної самотності, участь у громадському житті й под. За ліричною забарвленістю, за лаконізмом вислову, за недомовками, що залишають простір для роздумувань і здогадів, „Розгублені листочки" названо ліричною автобіографією письменниці, покликаною узагальнити власний творчий досвід і передати його читачам.

Галиева М.А. аспирантка Ивановского государственного университета.

Проблема антропокосмизма в поэме „Горы" М. Цветаевой

Доклад посвящен изучению философии антропокосмизма в поэме „Горы": особое внимание уделяется семантике образа Белой Богини.

Гончаренко Елла Петрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів факультету систем та засобів масової комунікації Дніпропетровського національного університету імені О.Т. Гончара

Деякі аспекти дослідження короткого оповідання: проблема художнього антропологізму в оповіданні Джойса „Мертві" (збірка „Дублінці")

Збірка „Дублінці" про „параліч", що охопив Ірландію, центром якого Джойс вважав Дублін. Для того, щоб відтворити його, Джойс поєднує ретельну вірність „натурі" з особистою емоційно-моральною оцінкою її. Але ця оцінка ніде не декларується, не формулюється прямо. Її відчутно лише в характері мови головних героїв; вона створюється мовними та стильовими засобами. Оповідання „Мертві" зі збірки «Дублінці» вважається найбільш зрілим і художньо досконалим оповіданням письменника, яке відрізняється стилістичною своєрідністю та насиченістю символами презентації дійсності, що відтворена Джойсом у безлічі перспектив („multifaceted reality"). Джойс у цьому оповіданні досяг, напевне, найвищого рівня із можливих для романіста, створюючи „трагедію із тарілки з горіхом та пляшки імбирного пива" [O'Connor F. The Lonely Voice. – Bantam, 1963].

Гречаник Ірина Петрівна, аспірантка кафедри української літератури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Мультикультурність як основа позатекстового часопростору фантастичних романів О. Бердника.

У доповіді розглядаються особливості структури позатекстового простору фантастичних романів О. Бердника з позицій мультикультурності, що є важливими елементом у загальній епіграфічній системі прози письменника-фантаста. Звернення до надбань різних світових культур виступає засобом підсилення експресії основної ідеї художнього твору, надає йому специфічного колориту, виконує ряд сюжетотвірних функцій, стає важливим елементом у загальній часопросторовій конструкції фантастичного наративу.

Гризун Анатолій Пилипович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Сумського педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Характерна образність української суґестивної лірики як фактор мультикультурної та інтертекстуальної комунікації

У доповіді на широкому фактичному матеріалі вперше у вітчизняному літературознавстві розроблено і систематизовано теоретичні засади української суґестивної лірики як фактора мультикультурної та інтертекстуальної комунікації. Дослідження ведеться в порівняльному аспекті. Вчений виходить з того, що поетична суґестія – це метажанр, який знаходимо сьогодні практично в усіх поезіях розвинених європейських літератур.

Засобами порівняльно-історичного аналізу дослідник розглядає віршостилістику поетичної суґестії у найскрупульознішому аспекті, аж до

виокремлення у ній мікротекстів. Всю специфічну тропіку систематизовано.
Теоретичні засади, принципи і висновки обґрунтовані у компаративній єдності. Найцікавіші спостереження з царини української суґестивної лірики спроектовані на інтертекстуальне поетичне тло, на перспективу.

Губарєва Світлана Сергіївна, аспірантка кафедри української та світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Інтертекст і жанр репортажної новели Гео Шкурупія

Становлення жанру репортажної новели як феномену парадоксальних шукань у сфері літератури 1920-х супроводжувалося помітними інтертекстуальними експериментами – і Ґео Шкурупій, яскравий представник Нової Генерації, відіграв визначну роль в означеному процесі. Відомий знавець європейських літературних традицій, він привніс новизну й оригінальність зображення в українську літературу. Так, творчо трансформувавши теорію „одивнення" Віктора Шкловського, письменник не лише оновив імператив концепції російської школи формалізму, а й спрямував його у значно ширше русло, ніж окреслював основоположник даного поняття. Включивши механізм „одивнення" у сферу інтелектуальної гри автора із читачем, Шкурупій вийшов за межі схематичних уявлень про літературні ландшафти, розширив уявлення про жанр новели як такий, створивши „новелу репортажну" – новаторське явище як у вітчизняному, так і світовому красному письменстві. Експериментальні підходи Ґео Шкурупія у царині інтертексту з сусідством амбівалентних точок пафосу класичної літератури та звичайного побутовизму в одному творі дозволяють стверджувати можливість багатофункціональності художнього тексту із множинністю його сприйняття.

Даниленко Сергей Иванович, кандидат филологических наук, доцент кафедры белорусской литературы Могилевского государственного университета имени А. Кулешова, Начальник цикла социально-экономических дисциплин Могилевского колледжа МВД Республики Беларусь.

Художественная демонизация „инородцев" и „иноверцев" в литературе Беларуси XIX – XX вв. как воплощение ксенофобии патриархального аграрного социума

На материале белорусской прозы и поэзии XIX – начала XX вв. анализируются особенности художественного отражения ксенофобии патриархального белорусского крестьянства в контексте традиционной инфернальной образности. Процесс демонизации представителей иных этнических и религиозных сообществ рассматривается в контексте европейских модернизационных процессов, связанных с развитием капиталистической системы производства и упадка традиционных феодальных форм хозяйствования. Слабая интегрированность крестьян-белорусов в новые социальные структуры, их постепенная маргинализация, вызывала актуализацию специфических социальных

стереотипов, комплексов и фобий, провоцирующих радикализацию настроений широких слоёв коренного населения.

Дерикоз Ольга Борисівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Антропологічні виміри символіки А. Мердок: роман „Монахині і солдати”

Розглядаються антропологічні параметри символічної образності роману А. Мердок „Монахині та солдати”, зокрема залежність специфіки висловлювання домінантних ознак метафорики образів „монахині” та „солдату” від контекстів їхнього функціонування. Осмислюється „концентричний паралелізм” (Дж. Брек) обох парадигм в світоглядному аспекті філософсько-релігійної антропології. Досліджується знакова природа романної символіки (води, каменю, хреста, сітки тощо) та особливості її рецепції у зрізі емпірично-чуттєвих та сакральних сутностей. Відслідковується акцидентально-субстанційні виміри двох означених парадигмальних знаків, специфіка їхнього втілення.

Дерменджі Омер, кандидат філологічних наук, доцент кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Українсько-турецькі (тюркські) мовнолітературні та культурн взаємии у світлі парадигми „Схід-Захід”

Доповідь присвячена аналізу історичної проекції українсько-тюрських мовнолітературних та культурних взаємин в аспекті протиставлення „Схід-Захід”, позиціонуванню українського та тюркських народів у цій площині один відносно одниго на матеріалі літературних пам’яток. Зокрема, дані взаємини відбиваються у літописних текстах часів Київської Русі (у тому числі, у „Слові о полку Ігоревім”), в половецькому „Codex Cumanicus” та візантійських джерелах того часу. На підставі писемних пам’яток розглядається позиціонування і взаємовідносини тюркського і слов’янського елементів населення степової частини України у часи Козаччини. Аналізується міфологема українсько-турецького протистояння, характерна для української романтичної літератури та її трансформації у літературі ХХ століття.

Дзик Роман Анатолійович, аспірант кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Антропологічна функція „острова” як утопічна протомодель (роман М. Уельбека „Можливість острова”)

Розглядається важливий рецептивний аспект усвідомлення сюжетної композиції твору як жанрової протомоделі. У даному випадку „Острів”, імітуючи автологію, в дійсності набуває ознак транзитивної утопічної парадигми. Стосовно вказаного тексту М. Уельбека зазначається, що автор, зокрема, спирався на досвід Ф.М. Достоєвського („Сон смішної людини”). Проблема усвідомлюється у філософському зрізі: гіпотетичне на сьогодні *клонування* у тексті сприймається як реалізоване „тепер”, що заново переосмислює тему безсмертя та сенсу заперечених сюжетною

ситуацією людських стосунків у цілому. Трагічно безкінечна людина не здатна витримати своєї самотності.

Дзик Тетяна Анатоліївна, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Французький „локус" у модерністському контексті

Розглядається вплив французької ситуації fin de siècle на формування європейської культури доби модернізму. Підкреслюється, що виникненню нової культурологічної стилістики сприяли події генетичного зламу усієї французької культурної історії. Відкритість Франції (в буквальному сенсі – відкриття державних кордонів) зробило Париж столицею нової культурно-естетичної ситуації. Відповідно, вплив зразків мистецтва, апробованих Парижем, набув широкого європейського значення і відбився в кожній національній традиції європейського загалу.

Драненко Галина Флорівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької мови, докторант кафедри слов'янської філології та порівняльного літературознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Поняття „міфологічного тла"
в антропологічній теорії Уявного Ж. Дюрана

Доповідь покликана роз'яснити зміст поняття *міфологічного тла*, введеного в науковий обіг Жильбером Дюраном у праці „Міфологічне тло „Пармського монастиря": до питання естетики роману" (1961), та навести зразок його методологічного використання для герменевтичного прочитання художнього тексту. Тема розвідки передбачає також тлумачення інших термінологічних одиниць наукового інструментарію французького антрополога (понять *дієсхеми, сузір'я образів, символу, архетипу, міфу, структури, антропологічного траєкту*, *Режиму Уявного*). Автор доповіді пропонує стислу ілюстрацію літературознавчої методики (*архетипології*), яка полягає у вибірці, інтерпретації та систематизації міфологічних елементів, які впорядковуються в антропологічні структури художнього твору.

Драпак Галина Борисівна, аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка.

Проблеми та методи поетичного перекладу
у руслі порівняльного літературознавства

Осмислюючи переклад як прояв міжлітературної комунікації, джерело ідейно-тематичного та жанрово-стильового збагачення літератури реципієнта, теоретична компаративістика накреслює різні аспекти дослідження: від порівняння оригіналу з перекладом до рецептивного вивчення твору в інонаціональному контексті. Особливе місце у цій сфері прикладної компаративістики посідає поетичний переклад. Визначити ступінь адекватності інтерпретації поетичного твору завдання не з легких. У доповіді досліджуються і розглядаються проблеми та методи поетичного перекладу у руслі компаративістики на основі перекладів І. Шанковського та Андрія М. Фр.-Чировського поезії В. Симоненка.

Дронь Катерина Іванівна, молодший науковий співробітник Львівського відділення Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України.

Антропологічний вектор образу дому (на матеріалі Франкової прози)

На матеріалі прозових творів І. Франка (повісті "Петрії і Довбущуки" та "Борислав сміється", оповідань "Навернений грішник", "Як пан собі біди шукав", "Малий Мирон", "Мавка", "Хмельницький і ворожбит", романів "Основи суспільності", "Для домашнього огнища") "дім" потрактовано в ролі ключового образу архітектурної конкретики тексту, на метарівні якого набирає сили антропологічна проблематика (життя особи і найближчого їй світу). При розкритті антропологічних відносин виявлено подвійний сенс образу дому (хати) і водночас з'ясовано спрямування отого другого сенсу на створення "аксіологічного обличчя дійсності". Антропологічну проблематику у Франковій прозі вирішено у тісному зв'язку з аналізом місткого міфологізованого контексту образу дому. Дім і людина творять єдине – сумісно живуть і помирають. Хата постає живою/мертвою, своєю/чужою, повною/пустою, реальною/нереальною. Для неї вибирають місце і водночас приносять духам цього місця "жертву будівничу". У хаті відчувають страх і утікають з неї. У ній ворожать, налаштовуючи контакт із потойбічним світом. Усе це дає підстави для виокремлення та експлікації у Франковій прозі антимоделі дому та моделі антидому (за Ю. Лотманом). Дім переростає у модель відгородженого від довкілля світу – певний універсум, що має вертикальну будову, структуровану векторами вгору і вниз, марковану табуйованими межами (поріг, двері, стеля, кути) і "концентричними колами" (вікно, комин). Сакральний центр дому-універсуму (Axis mundi) – піч, "домашнє огнище" якої співвіднесено із життєвою віссю.

Дудінова Наталья Олексіївна, асистент кафедри української та російської філології Республіканського вищого навчального закладу „Кримського державного університету".

Проблема формування національної свідомості у творах Віктора Близнеця як важливий аспект „антропологічного" підходу

Проблема формування національної свідомості вимагає розгляду такого актуального на сьогоднішній день поняття як „ментальність". У доповіді надано погляди сучасних дослідників стосовно основного поняття. На прикладах аналізу образів дітей та фантастичних персонажів із творів Віктора Близнеця „Женя і Синько", „Земля світлячків" детально розглянуто поставлену проблему. Особливу увагу присвячено повісті-казці „Земля світлячків", у якій на прикладі казкових героїв зображено найактуальніші питання формування ментальних рис слов'янського народу під час захисту рідної землі від завойовників.

Дуктова Любовь Георгиевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры журналистики Могилевского государственного университета имени А.А. Кулешова.

Художественная анималистика: к вопросу определения термина (на примере произведений белорусской литературы XX века)

Художественная анималистика занимает значительное место в современной мировой литературе. Произведения, в которых встречаются образы представителей фауны, свидетельствуют о важных идейно-

эстетических поисках писателей. В художественной анималистике происходит осмысление жизни животного мира; при этом раскрываются трудности существования фауны; различные аспекты взаимоотношений человека и природы. Существует объёмный и значительный корпус художественных текстов на эту тему. Поэтому актуализация проблемы художественной анималистики в современном белорусском литературоведении очевидна. Доклад посвящен проблеме, связанной с возникновением и функционированием терминов “анимализм”, “художественная анималистика”, “анималистический образ”

Ємчук Тетяна Богданівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри практики англійської мови та методики її викладання Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка.

Дихотомія Схід-Захід в антиколоніальній прозі ІІ пол. ХХ століття (на матеріалі романів Р. Іваничука „Мальви” та Ґ. Ґріна „Тихий Американець”)

У доповіді на основі теоретичних праць М. Павлишина, М. Шкандрія, Е. Томпсон, Е. Саїда, М. Рендол, М. Хіленбранд та інших літературознавців окреслено основні теоретичні аспекти функціонування дихотомії Схід-Захід в антиколоніальній прозі. Проаналізовано художню трансформацію домінантних ідей та образів романів Р. Іваничука „Мальви” та Ґ. Ґріна „Тихий Американець” крізь призму відносин „Схід / Захід” – „чужий / свій”. Виокремлено структури реалізації політичного домінування Заходу над Сходом, але культурного домінування Сходу над Заходом у художніх творах. Розглянуто проблему збереження національної ідентичності колонізованих та колонізаторів. За допомогою компаративного аналізу художніх текстів вивчено ґендерний та антропологічний аспекти проблеми взаємодії Сходу та Заходу, досліджено специфіку хронотопу романів.

Жилін Михайло Володимирович, аспірант кафедри української літератури та фольклористики Донецького національного університету, викладач кафедри українознавства Донецького юридичного інституту ЛДУВС імені Е. Дідоренка.

Трагікомічний герой-пророк в українській та російській літературах міжвоєнної доби

Доповідь присвячено вивченню особливих і специфічних чи не виключно для літератури першої половини ХХ століття напівсерйозних, напівіронічних, але в будь-якому разі позначених глибиною символічних узагальнень автора, героїв, основною фабульною функцією яких було пророкування, а ядром їхньої самосвідомості – знання певної істини. Основною проблемою є дійсне метатекстуальне значення самого факту появи цих героїв у творчості П. Тичини, В. Підмогильного, М. Куліша, А. Платонова та ін. і міра його заглибленості в культурну традицію. Провадиться спроба відшукати в образах цих героїв символічний синтез прадавніх і новітніх уявлень про кінець світу, виражених у необароковій алегорії.

Жиліна Мирослава Сергіївна, аспірантка кафедри теорії літератури та художньої культури Донецького національного університету.

Метафора межичасся як зустріч поетичного світу міста й митця (Ф.Ґ. Лорка й М. Семенко)

Доповідь присвячено порівнянню метафорики образу міста поетичного циклу "Німеччина" М. Семенка й книги віршів "Поет у Нью-Йорку" Ф.Ґ. Лорки, написаних 1929 року. Аналіз проводиться в межах "ейдосної" теорії літератури. Автор виявляє спільні й відмінні риси в зображенні "поетичного світу Нью-Йорка" (Ф.Ґ. Лорка) та Берліна. Зокрема, спільними для них і найяскравішими є образи змертвілих людей і споруд (ширше – образ смерті), спустошеності, натовпу, нічного міста; серед кольорів ("імпресіоністична" метафора) – домінують чорний і червоний. Приділяється увага пошукам впливу збірки Е. Вергарна "Міста-спрути" на образний ряд досліджуваних авторів.

Журба Світлана Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету.

Авангардний роман: деструкція художньої форми

Авангардизм демонструє модифікування жанру роману шляхом реконструювання тексту через мозаїчність, фрагментарність, множинність інтерпретацій, гру з текстом і гру з читачем. Деструкція романного жанру зумовила появу „жанрів-гібридів": роман у новелах (Ю. Яновський, А. Любченко), екранізований роман (Л. Скрипник). Оновлення романної структури авангардистами відбувається й шляхом пародіювання класичної форми. Руйнація художньої форми виявляється у відмові авторів від послідовності викладу подій, у намаганні через часові зміщення, зіткнення віддалених епізодів, введення алюзій, ремінісценцій, текстуальну гру досягти композиційної деструкції твору.

Зощук Наталія Володимирівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Антропологічний вектор драматургічного конфлікту у п'єсі А. Мердок „Слуги та сніг"

Розглядається явище антиутопії через антропологічний фактор драматичного конфлікту в п'єсі Айріс Мердок „Слуги та сніг". Особливу увагу приділено людському фактору штучно створеної утопічної моделі світу, де природа влади сконцентрована в одній особі, тримає усіх у страху бути покараними. Тут створений штучний топос, замкнутий простір, виходу з якого немає. Розкривається дихотомічність сюжетотворення через образи персонажів п'єси (герой – антигерой), що є взаємодоповнюючою та нерозривною. Аналізуються знакові інтертекстуальні „вкраплення" у п'єсі. П'єса насичена символами (вода, сніг, хрест), що підкреслюють владу як непереборну силу, доводять утопічність ідеї створення ідеальної держави, яку заперечує людський фактор.

Ищенко Наталья Анатольевна, доктор филологических наук, профессор кафедры русской и зарубежной литературы Таврического национального университета имени В.И. Вернадского.

Проблема „Восток-Запад" в военном дискурсе: антропологические аспекты британской литературы о Крымской войне 1853-1856 годов

Специфика Крымской войны 1853-1856 годов придала особую значимость парадигме „Восток-Запад", которая прослеживается в британской литературе, созданной в военном дискурсе второй половины XIX века. В докладе анализируются особенности позиционирования этой проблемы в британской прессе и ее преломление в произведениях британских поэтов (Теннисон, Масси, Тренч, Киплинг и др.) и прозаиков (Диккенс, Теккерей, Троллоп, Мередит и др.).

Іваненко Вікторія Анатоліївна, аспірантка кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету.

Функції інтертексту в конструюванні фікціональних світів (на матеріалі романів Йена Бенкса)

У доповіді розглядаються способи конструювання фікціональних світів у романах Йена Бенкса "Крокуючи склом" та "Міст" через встановлення інтертекстуальних семантичних каналів із фікціональними світами давньогрецької літератури, казками та дискурсами різних галузей наук: фізики, програмування, філософії. Фікціональні світи шотландського письменника в даному контексті постають як продукт певного художнього переосмислення, переакцентовування та іронічного перегравання відомих міфів і казок літературного дискурсу та аксіом дискурсів точних наук.

Івасютин Тарас Дмитрович, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри сучасних іноземних мов та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рецепція української літератури у Франції

Останнім часом французькі читачі мають більше можливостей ознайомитись з українською літературою, як класичною, так і найсучаснішою. Наприклад, нещодавно побачив світ товстий том на 1200 сторінках франкомовної антології української літератури від XI до XX століть заходом Наукового товариства ім. Шевченка в Європі. Про дозрівання української присутності у світовому культурному контексті свідчить також поява на французькому книжковому ринку, поряд з „Культом" Л. Дереша, творів Юрія Андруховича „Східноєвропейський ремікс" у томі „Моя Європа" написаний у співавторстві із Анджеєм Стасюком (2004), „Московіада" (2007), „Дванадцять кілець" (2009). Романи Андрія Куркова так само дуже добре відомі французькому літературному загалу від „Пінгвіна" (1996) до „Останньої любові президента" (2004).

Івашина Тетяна Михайлівна, кандидат філологічних наук.

Антропоцентричні виміри опозиції "камінь – квітка" у творах Д.Г. Байрона і Лесі Українки (на матеріалі поеми "Don Juan" і драми "Камінний господар")

У доповіді на прикладі двох різних версій традиційного сюжету про Дон-Жуана з'ясовуються значення і зміст загальнокультурних концептів "камінь" і "квітка" у авторських картинах світу Дж. Г. Байрона і Лесі Українки. Заакцентовуються особливості художньої моделі світобачення кожного з митців. Роль флористичної (рослинної) символіки і символіки камінного розкривається головним чином у процесі аналізу образів представниць фемінного світу (Джулії, Гайде, Аврори Ребі; донни Анни). Основну увагу зосереджено на особливостях використання семантичної опозиції "камінь" / "квітка" ("рослина") як засобу втілення авторської концепції дійсності та екзистенційної ідентифікації персонажів. Розкрито роль чинника авторської особистості в процесі моделювання образів.

Калашник Ольга Олександрівна, аспірантка кафедри теорії літератури і компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка.

Експресія й імпресія візіонерського краєвиду в поезії В. Свідзінського і Г. Тракля

Передавати "таємні глибини", "тонкі потоки", бути посередником між Духом і людиною, є покликанням поета-візіонера. Таке поетичне діяння, безумовно, потребує відречення від усього, що в нього не вкладається. Словами "відречення", "самозаглиблення", "відстороненість", "трансцендентація" сучасники і дослідники означують життєву позицію і поетичну творчість австрійця Георга Тракля й українця Володимира Свідзінського, імена яких можна поставити поруч ще й тому, що обидва належали до одного покоління. Однак факти життя нічого не скажуть про перегук внутрішніх, духовно-поетичних світів обраних митців, які до того ж є творцями нової поетичної мови XX ст., що тяжіє до розкутого й сутнісного вираження духовного досвіду. Тому наше компаративне дослідження базується на тих характеристиках їхньої творчості, які збігаються з поняттям візіонерського переживання, "візіонерської реальності". Для порівняльної інтерпретації обрані поетичні тексти "Себастьянових снів" Г. Тракля з одного боку і поетичний доробок В. Свідзінського різних років з іншого. Краєвид стає основним інструментом передачі візіонерського переживання. Сакральний простір парку, саду, міста художньо віддзеркалює сферу душі, де відбувається незвичайне переживання інфернального характеру.

Канчура Євгенія Орестівна, здобувач Київського Національного Лінгвістичного Університету; **Котей Єкатерина,** аспірант відділення компаративістики Техаського Університету (м. Остін).

Мотив вторгнення у чужу свідомість як чинник негативного досвіду міжкультурної взаємодії (на прикладі роману "Carpe Jugulum" Террі Претчетта)

Фольклорні мотиви перенесення своєї свідомості у тіло іншої істоти, або у певний об'єкт представлені в літературі жанру фентезі в різноманітних формах. Ідейно-композиційною основою роману Террі Претчетта "Carpe

Jugulum" є протистояння представників різних культурних традицій, кожній з яких властиве вміння її носія вторгатися у свідомість іншої істоти. В доповіді проаналізовані засоби і шляхи трансформації фольклорних мотивів Террі Претчеттом, створення ним моделі ситуації негативної міжкультурної взаємодії на тлі контрастування концептів чорного і білого, світла і темряви, добра і зла. Питання збереження традиції і руйнації стереотипів мислення розглядаються у романі під кутом зору їхньої значимості для діалогу культур. Роман досліджується в контексті Ланкрського підциклу циклу Террі Претчетта про Дискосвіт, а також у зв'язку з єдиним інтертекстуальним простором жанру фентезі.

Кіор Наталія Василівна, аспірантка кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Літературна імагологія: вивчення образів інших етнокультур у національній літературі

Імагологія є розгалуженою системою споріднених дисциплін, що вивчають історичні, культурологічні, соціологічні, психологічні, політологічні аспекти тих образів, за посередництвом яких учасники спілкування уявляють самі себе і партнера. *Літературна імагологія*, яка є спорідненою з іншими імагологічними галузями, обрала доволі конкретний спектр дослідних завдань: намагаючись не випускати з поля зору літературну образність як таку, вона зосередилася на етнокультурних і національних образах інших народів, що створюються в певній національній чи регіональній свідомості й відбиваються в літературі. Отже, *літературний етнообраз* конструює не лише індивідуальні риси, а й етнічну (національну) ідентичність зображуваних персонажів, краєвидів чи історичної минувшини, подаючи певні їхні ознаки як „типові" для відповідної країни, „характерні" для цілого народу.

Коваленко Марина Миколаївна, викладач кафедри англійської філології Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Міфотворчість як провідне явище у розвитку літератури XX століття

Доповідь присвячена дослідженню феномену міфотворчості. Тут наведено сутнісні характеристики цього поняття. Автор розкриває вплив міфології на розвиток літератури та культури. Основна увага приділяється особливостям сучасного міфологізму. Виділяються типи художнього міфологізму. Аналізується взаємозв'язок міфології та літератури. Поняття „міфологізм" подається у літературно-критичному висвітленні. У доповіді подаються особливості міфологізму, які властиві йому на пізній стадії художнього розвитку.

Колкутіна Вікторія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського.

Специфіка побудови образної системи Д. Донцовим-шевченкознавцем (на матеріалі статті „Козак із міліонна свинопасів")

Зазначена нами проблема ґрунтовно ще не вивчалася сучасним літературознавством. Ми спробуємо проаналізувати причини

розмежування творів Т. Шевченка Дмитром Донцовим на образи-персонажі, що узагальнюють і конкретизують в собі риси характеру та спосіб мислення історичних постатей, а також окреслимо групу осіб, створених художньою уявою поета. Представимо та обґрунтуємо наші міркування за допомогою таблиці, в якій конкретизуємо систему шевченкових персонажів, котрі були розглянуті критиком. Ми схильні вважати, що Д. Донцов створив власну шевченківську типологію образів. Назвемо твори Кобзаря, які стали об'єктом вивчення науковця. Пояснимо, чому критик зацікавився виключно гострими соціально-політичними, а не побутовими творами Т.Шевченка. Визначимо сутність ідеєобразу України.

Колупаєва Олена Миколаївна, аспірант кафедри слов'янської філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Англомовний та україномовний сонет в аспекті інформаційно-семіотичної культури

У доповіді досліджуються різнотипні архітектонічні моделі англомовних та україномовних сонетів кінця XIX – поч. XX ст. Шляхом порівняльно-типологічного аналізу зіставляються такі складові архітектоніки, як метрична та строфічна будова, зокрема стверджується, що віршовані метри і розміри наділені власною семантикою і формують смисл сонета незалежно від семантики слів. Особлива увага акцентується на ритміко-гармонійному принципі поетичної форми, що безпосередньо пов'язаний з діалектичною природою сонета. Дослідження фонічної організації і виявлення поетичної мелодії англомовних та україномовних сонетів доводить тезу про визначальну роль евфонії в поетичному творі.

Коляса Олена Василівна, викладач Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Текст та гіпертекст: порівняльний аналіз

В епоху інформаційних технологій нові форми комунікації набувають стрімкого поширення. Сучасні засоби масової інформації вносять свої зміни в традиційні жанрові форми, диктуючи свої правила побудови дискурсу, у тому числі і художнього. В останнє десятиріччя завдяки розвитку мережі Інтернет відбулося різке збільшення інформаційного поля, з одного боку, а з іншого боку, змінилися форми подачі цієї інформації. Традиційні паперові носії інформації поступаються місцем електронним формам, заснованим на інтерактивності – тісній взаємодії користувача з комп'ютером. Щоб краще зрозуміти сутність гіпертексту буде логічно порівняти його з традиційним, тобто конвенційним текстом. Багато з вчених розглядають створення гіпертексту як початок нової інформаційної епохи, яка протистоїть ері друкованої книги. Оскільки людина мислить нелінійно, то надрукований текст у вигляді лінійного письма дещо протистоїть цьому процесові. Відмова від лінійності тексту була б сприятливою для "звільнення" мислення і навіть для виникнення його нових форм.

Комісаренко Катерина Юріївна, аспірант кафедри української та зарубіжної літератури Бердянського державного педагогічного університету.

Антропологічні аспекти фантастичної прози Олеся Бердника та Аркадія і Бориса Стругацьких

У доповіді досліджується специфіка антропологічних образів в українській та російській фантастиці. Предметом вивчення є романи Олеся Бердника „Чаша Амріти" і Аркадія та Бориса Стругацьких „Кульгава доля". Автор доводить, що названі твори виходять за межі розважальної літератури, до якої відносили фантастику в роки їхнього написання. Саме у творах А. і Б. Стругацьких та О. Бердника бачимо відхід від цього канону та заглиблення у внутрішній світ персонажів. Митці порушують важливі філософські й морально-етичні питання, розглядають проблеми співвідношення творчої особистості і соціуму, вибору життєвого шляху, послуговуючись при цьому засобами фантастики.

Копач Олена Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Ознаки постмодерної естетики в романі Д. Фаулза "Подруга французького лейтенанта"

Російські та українські літературознавці звикли розглядати творчість Д. Фаулза в контексті реалістичної традиції. У доповіді зроблена спроба довести приналежність роману Д. Фаулза "Подруга французького лейтенанта" до постмодернізму. Виділяється декілька константних рис посмодерністської естетики: інтертекстуальність, відкритість, варіативність інтерпретацій, коллаж, іронія. У доповіді досліджуються функції інтертекстуальності на прикладі епіграфів (інформаційна, називна, заголовочнана, текстоутворююча та ін.). Акцентується увага на образі автора. Автор як самостійний персонаж роману не тільки вдається до коментарів дій своїх героїв, а й вступає з читачем у літературну гру, що полягає в наявності трьох варіантів фіналу, пастіші.

Корінна Валентина, Донецький національний університет.

Почварність як явище перехідної словесно-культурної ситуації межі XIX – XX ст.

Будь-який перехідний період характеризується зміною світогляду, переоцінкою вже стійких цінностей, актуалізацією явищ, які перебували на маргіналіях. Відбуваються не лише природні для ситуації перехідності процеси розпаду чи становлення, а й хаотичного руху та існування явищ, як певної самоцінної складної системи. Цій системі притаманні власні ознаки, герої, явища. Одним з них є *почварність* або російськомовний варіант – *чудовищость*, яке одночасно поєднує диво, дивовижність, невідомість, невизначеність, страх і шок. Почварністю, саме як проблемою художньо-словесної практики, у російській науці вже активно займаються літературознавці й філософи, такі як І.П. Смірнов, М. Ямпольський, О. Пєнзін. В українській гуманітарній науці безпосередньо до цієї проблеми не звертались.

Явище почварності, яке є репрезентантом словесно-культурної доби перехідності, передбачає й власну систему реалізації та функціонування. Це з одного боку. З іншого, різні літературознавчі мови по-різному дозволяють подивитись на явище почварності. Так, соціо-філософський підхід дозволяє артикулювати, наприклад, у монстрі Шарікові (М. Булгаков) біополітичну фігуру, психоаналітичний – різноманітні фобії, історико-ідеологічний – героя доби. Історико-типологічний підхід дозволяє поглянути на почварність як на складне, об'ємне словесно-культурне явище перехідної доби.

Короткевич Вячеслав Иванович, начальник учебно-методического отдела; старший преподаватель кафедры белорусской литературы учреждения образования „Могилевский государственный университет имени А.А. Кулешова".

Автор как медиатор интертекста
(на материале драматургических произведений
А. Асташонка, И. Сидорука и др.)

В данном исследовании характеризуется роль автора в постмодернистском произведении на примере белорусской драматургии конца XX – начала XXI вв. (произведения Алеся Асташонка, Игоря Сидорука и др.). Исходя из анализа фактического материала делается вывод о процессе взаимодействия текста и реципиента через авторскую позицию. Данный анализ дает возможность более ярко выявить систему культурных координат белорусского сознания в контексте проблем глобализации и создания многомерного нелинейного текста – гипертекста, который одновременно является интертекстом.
Рассматривая особенности построения образов, автор исследования делает выводы о зависимости стилевой организации художественного произведения от специфики авторского мышления.

Коршунова Світлана Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника.

Антропологизация образа „иного мира"
в романе Л. Улицкой „Казус Кукоцкого"

У доповіді здійснюється спроба деконструювати образ „іншого світу" у романі сучасної російської письменниці Л. Уліцкої. Виявляються інтертекстуальні відображення цього образу у світовій літературі, досліджуються особливості антропологічного змісту героїв роману, що здійснили трансгресію у межах даного тексту.

Косарєва Галина Сергіївна, аспірантка кафедри української мови та літератури Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського, викладач української мови та літератури Миколаївського будівельного коледжу Київського національного університету будівництва і архітектури.

Валерій Шевчук – перекладач
польськомовних барокових поезій Данила Братковського

У доповіді йдеться про особливості перекладацької стратегії, мовотворчості Валерія Шевчука. Наголошено, що він вперше в історії

художнього перекладу здійснив ґрунтовний переклад збірки Данила Братковського – українського польськомовного поета і громадського діяча другої половини XVII – початку XVIII ст – „Світ, по частинах розглянутий". В. Шевчук повернув в коло літературознавчої рецепції низку сатиричних призабутих текстів поета і запропонував нові поетичні інтерпретації пам'ятки барокової культури сучасною українською мовою, адаптуючи його вірші до естетичного сприйняття читачів. До того ж, він подав не лише повне фототипічне видання книги Д. Братковського у новій мовній версії, але доповнив видання цінною інформацію про життєпис поета та його родини, суттєвими примітками та коментарями. Відтак маємо також приклад позатекстової інтерпретації творів давньоукраїнського письменства.

Кочубей Юрій Миколайович, кандидат філологічних наук, провідний науковий співробітник Інституту сходознавства імені А. Кримського НАН України.

Література еміграції: етапи еволюції

Спостереження за еміграційною літературою, насамперед, арабською й українською літературами, показують, що вона проходить певні етапи, які відрізняються один від одного і по-різному впливають на літературний процес країн-донорів і країн-рецепієнтів. На нашу думку, слід розрізняти „літературу екзилю (чужини)", власне „емігрантську літературу", „літературу діаспори", частина представників якої вливаються в літературу країн перебування, часто беруть участь у творенні імперської культури. Важливим критерієм класифікації є мова (у новіші часи), а також авторська інтенція. Дослідження таких явищ активно ведуться у світі, зокрема, щодо літератур Магрибу. Українська наука теж має перейти до поглибленого вивчення зарубіжної україно- та іномовної літуратури української еміграції.

Криворучко Світлана Костянтинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології та перекладу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

„Чудові картинки" Сімони де Бовуар:
відчуття власної унікальності як спрямованість образу Лоранс

С. де Бовуар у романі „Чудові картинки" через образ головної героїні Лоранс перетворює екзистенційну проблематику в поетикальну систему, де онтологія представлена як своєрідний трикутник. Верхівками трикутника є: 1) світ роману „Чудові картинки", 2) буття Лоранс у світі „Чудових картинок" 3) буття Лоранс. Унікальність Лоранс виявляється через другу верхівку трикутника – буття героїні у світі роману. Саме екзистенція Лоранс поєднує повсякденний і потойбічний виміри. Екзистенція передається С. де Бовуар у надто витончених, невловимих мотивах, які утворюються психологічними настроями, відчуттями і сприйняттями головної героїні. Трикутник у романі набуває символічного значення. Окрім поетикально-екзистенційного трикутника, письменниця утворює трикутники персонажів: Лоранс – Жан-Шарль – Люсьєн, Домініка (мати Лоранс) – Жільбер – Люсіль, Домініка – Жільбер – батько Лоранс.

Криницька Наталія Ігорівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської філології Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Мультикультурний вимір доробку Урсули Ле Гуїн

Для американської письменниці Урсули Ле Гуїн важливим аспектом творчості є продовження справи життя батьків, антропологів А. й Т. Крьоберів, шляхом моделювання розвитку суспільства та індивідуума в ньому. Уже з початку 1960-х років, значно випереджаючи світовий мультикультурний дискурс, Ле Гуїн у науково-фантастичному Хайнському та фентезійному Земноморському циклах ґрунтовно досліджує не тільки переваги об'єднання культур на основі рівності та взаємоповаги, а й ті пастки, які виникають на шляху до культурного плюралізму. Кращими метафорами успішної взаємодії Ле Гуїн убачає колективну розповідь про події ("Історія "шобіків") та хоровий спів ("Танцюючи до Ганама"), коли сприйняття реальності індивідами-представниками різних культурних груп синхронізується за допомогою мистецтва, утворюючи нову мультикультурну спільноту.

Кучер Зоя Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романо-германської філології Черкаського державного технологічного університету.

Проблема відчуження особистості в повісті Ф. Дюрренматта „Доручення"

Метою пропонованої доповіді є спроба проаналізувати, яким чином проблема відчуження особистості, характерна для ранньої прози Ф. Дюрренматта, з'являється в іншій інтерпретації, отримує несподіваного розвитку та набуває свого художнього завершення в його прозових творах 80-х років, а саме в повісті „Доручення".

Лабащук Оксана Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Структурно-семантичні особливості натального наративу

Оновлення методологічної бази сучасного літературознавства передбачає звернення до напрацювань, здобутих у галузі антропології культури. Методи дослідження, які виробила фольклористика, дають змогу розкрити механізми творення вербальних текстів, які, з одного боку, побутують за законами фольклорної традиції, а з іншого – є доступною для вивчення формою передачі соціального досвіду людини. Вивчення структури *натальних наративів* (розповідей матерів про їх особистий досвід очікування, народження дитини та догляду за немовлям) дозволяє виявити інваріантні складові розповіді, з'ясувати типи персонажів, які діють у сучасних материнських історіях. Таким чином можна побачити універсальні закономірності творення будь-якої розповіді, що не залежать від індивідуально-авторського чи літературного стилю.

Лавренов Валерій Анатолійович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Антропологічні аспекти поезії І.Г. Ковачича

Поезія видатного хорватського поета і прозаїка Івана Горана Ковачича привертає до себе увагу читача глибиною думки, відкритістю почуттів, красою та мелодійністю слова. У передвоєнний період творчості, поет торкається переважно соціальної проблематики, пов'язаної зі становищем села. Його твори постають своєрідною хронікою рідного села письменника, в якій розгорнуто психологічно різноманітну галерею селянських типів. Характерною ознакою творчості І.Г. Ковачича є змалювання гострих конфліктних ситуацій та посилене відчуття трагізму. Видіння жаху, що тяжіє над світом, побічно вже присутнє в новелах, посилюється у воєнній ліриці поета. Зокрема, у його поезіях "Наша свобода", "Трупи подорожують" і досягає кульмінації в поемі "Яма". Поема І.Г. Ковачича "Яма" – не лише високохудожній твір, який вражає своєю досконалістю та силою слова, а й звинувачення та протест проти звірячих катувань, які мали місце під час Другої світової війни. Це протест проти війни, проти свавілля та насильництва над людиною, попередження людству, актуальність якого не зникає досі. Твір перекладений майже всіма європейськими мовами, а ілюстрації до нього зробив П. Пікассо.

Лаврієнко Тамара Ярославівна, асистент кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Концепт „віра" в художньому потрактуванні Чарльза Брокдена Брауна

Доповідь присвячено проблемі віри в художньому осмисленні спадкоємця епохи Просвітництва, американського прозаїка Ч. Б. Брауна. Увагу зосереджено на романі „Віланд" (1798), в якому, особливо в його катастрофічному фіналі, відчувається скептичне ставлення автора до релігійних поривів, прибічники яких, не обтяжуючи себе аналізом явищ, з легкістю пояснюють більшість із них верховною волею.

Лагодзинська Лариса Юріївна, аспірант кафедри педагогіки Кам'янець-Подільського педагогічного університету, викладач іноземної мови та зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського індустріального коледжу.

Сутність та функції інтеграції літератури та іноземної мови у сучасному мультикультурному суспільстві

Зважаючи на специфіку соціально-культурної ситуації в Україні, її повноправну суб'єктність у європейському та світовому товаристві, сучасна освіта повинна визначити нові методи, прийоми та підходи до викладання іноземної мови, які включають в себе також літературну освіту. Вивчення найкращих взірців національної літератури на мові оригіналу дає змогу естетичного розвитку , підвищення культурологічної компетентності особистості та збільшення виховного потенціалу в цілому.

Лановик Зоряна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Біблія як мультикультурний феномен

У доповіді аналізується Біблія як складний текстовий феномен, в якому співіснують різні культурні, релігійні, історичні, мовні площини. Ключові концепти розглядаються на тлі дихотомії Схід-Захід (Старий Заповіт, Новий Заповіт). Наголошується, що, оскільки біблійні книги писали люди Сходу в контексті орієнтальних традицій та відмінних від західних світогляду, стилю мислення, космології, моральних переконань, ритуальної практики та ін., – усі ці елементи повинні постійно перебувати у полі зору інтерпретатора та скеровувати процес аналізу, щоби він не спотворював орієнтальні тексти, пропускаючи їх крізь призму західного мислення. Водночас стверджується, що у Біблії поєднані дві основні універсальні світоглядні системи – орієнтальна та оксидентальна в їх чітко вираженому дуалізмі *intuitio* / *ratio*, ірраціональність / раціональність, почуття / мислення, відповідно – мова серця / мова розуму, однак це поєднання жодним чином не повинно сприйматися як протиставлення, а, навпаки, – як взаємодоповнення. Окрім цього, кут зору, під яким розглядаються біблійні тексти, заломлюється також крізь призму того факту, що в більшості Біблія сприймається людьми через посередництво її перекладів на національні мови, а відтак шляхом трансформації та адаптації її етнокультурних / мовленнєвих структур у національне лінгвокультурне середовище.

Лановик Мар'яна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії і практики перекладу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Антропологічні параметри текстових інтерпретацій

У доповіді порушені питання антропологічних параметрів та національної специфіки художніх текстів. Література у системі інших видів мистецтва розглядається як „самореалізація неусвідомленого", яке промовляє через „несвідому мову" кожного народу, зберігаючи при цьому нашарування індивідуальної, історичної пам'яті, сліди культурних, релігійних, ідеологічних кодів. У полі уваги знаходяться проблеми культури як проекції однієї особистості на екран історії; сфери слова як акумулятора неусвідомлюваного досвіду, що несе на собі відбиток минулих епох, передається від покоління до покоління та успадковується окремими особистостями і націями як культурна традиція; художнього твору як вияву колективного підсвідомого епохи та успадкованого досвіду історичного минулого, закоріненого у стійкі історичні матриці. Мета „симптоматичного аналізу", запропонованого Ф. Джеймсоном, полягає в тому, щоби виявляти „домінантні коди", специфічні для світочуття кожного письменника. У цьому сенсі література, артикулюючи суспільні протиріччя, стає полем культурного та соціального протистояння. Водночас викристалізовується новий вектор в антропології, пов'язаний із проблемами колоніалізму та постколоніалізму, тоталітаризму та імперського мислення з неослабною увагою до усіх паралельних матриць структури та нашарувань кожної епохи (культурних, соціальних, релігійних, естетичних, філософських та ін.).

Левицька Оксана Степанівна, здобувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Міжконтекстуальні зв'язки романістики Джона Фаулза

Романи Джона Фаулза, добре відомі літературознавчому колу і шанувальникам інтелектуальної книги, інтригують як несхожістю між собою, так і, навпаки, спільною взаємодією на читача. Контекстуальні паралелі та міжконтекстуальні зв'язки творів письменника, які простежуються на різних рівнях структури та поетики, потребують їх детального висвітлення, пошуків зв'язків і взаємозв'язків. Пропонуємо проаналізувати міжконтекстуальні зв'язки романів письменника у руслі аналізу часопросторової структури та різних видів контекстів у її структурі. Переплетення кодів, контекстів та інтертекстів у романістиці письменника виводить на ширший контекст – а відтак і ширше значення його текстів. До аналізу обрано романи Дж. Фаулза: „Колекціонер", „Жінка французького лейтенанта", „Маг", „Деніел Мартін", „Примха", „Мантиса", а також книгу „Кротові нори".

Левко Уляна Елізбарівна, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Концепт надлюдини у кіноінтерпретаціях роману С. Лема „Соляріс"

У доповіді окреслюється інтертекстуальне тло втілення концепту надлюдини у кінопрочитаннях роману С. Лема „Соляріс", зокрема, зорієнтованість кіноінтерпретацій на символічний простір певних культур. Приділено увагу антропологічному моделюванню в кінотлумаченнях, що використовує біблійну алюзійність, образно-ідейні ремінісценції російської класичної літератури, контамінацію елементів масової та елітарної культури англомовного світу. Також аналізується взаємодія кіноінтерпретацій роману.

Левченко Наталія Микитівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г. Сковороди.

Художня модель сакральної антропології в літературі українського бароко

Чотирисенсна біблійна герменевтика в епоху бароко структурувала поетику літературних творів. Розтлумачуючи біблійну істину про створення Богом людини за власними образом і подобою (1М. 26 – 27) почасти в буквальному сенсі, українські письменники здебільшого скорочували дистанцію між сакральним образом Бога і профанним образом людини, в наслідок чого ідея Бога ставала більш доступною і зрозумілою, а людина набувала більшої ваги, ніж, наприклад, в епоху середньовіччя, в бутті, в історії, в творенні власної долі. Григорій Сковорода, застосовуючи алегоричну методу тлумачення Святого Письма, йде в цьому напрямку найдалі й наділяє функцією тожсамості образ Адама, Мойсея, Христа, Епікура.

Левченко Олексій Володимирович, аспірант, викладач кафедри зарубіжної літератури Дніпропетровського національного університету.

Семантика іншомовних ін-текстів
в романістиці С. Беккетта та А. Мердок

Йдеться про той вид художнього, літературного діалогу, що передбачає безпосередню присутність одного текста в іншому, на відміну від інтертекстуального діалогу, і те прирощення семантичного поля, що відбувається в такому разі. Водночас, розглядається те, як іншомовний ін-текст уже опосередковано, інтертекстуально, залучає більш широкий літературний, культурний контекст, що також уточнює та збагачує прочитання семантики художнього твору. Об'єктом аналізу стають романи, що й досі залишаються „мало відкритими" для вітчизняного літературознавства – „Мерфі" С. Беккетта та „пізні" романи А. Мердок („Добрий учень", „Книга та братство"); до аналізу також залучається роман „Море, море".

Логвінов Ігор Ігорович, кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасних іноземних мов та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Національна ідентичність як провідна тема
постколоніальної франкомовної літератури

Твори і голоси франкофонних письменниць інтерпретують для нас складні взаємні переплетення традицій, які філософи і антропологи пропонують для обговорювання у своїх дослідженнях. Існує постійна діалектична напруга між локальними варіантами і світовою системою незалежних культур, розмаїттям і схожістю, релятивізмом і універсалізмом. Постколоніальні письменниці імпліцитно звертаються до питань ідентичності у своїх творах: вони описують персонажі, корені походження яких дозволяють їм усвідомлювати їх метисність найбільш оригінальним, креативним чином. Ці гібридні характери є прикладом водночас і неминучості, і переваг та недоліків міжкультурного обміну.

Лозенко Вікторія Василівна, викладач кафедри латинської мови Харківського національного медичного університету.

Образ Великої Богині
в романі „Містер Блетсуорсі на острові Ремполь" Г. Уеллса

Доповідь присвячена аналізу образу Великої Богині в романі „Містер Блетсуорсі на острові Ремполь" Г. Уеллса. Образ Великої або Білої Богині (Дами) – один з центральних образів англійської етнокультури. Образ Великої Богині англійського письменника має паралелі з Великою Богинею острівних кельтів, такою ж жорстокою і войовничою. У романі Г. Уеллса Велика Богиня – головна божественна істота жіночої статі на острові, де панує архаїчна, примітивна культура. Уеллсівська Велика Богиня – це символ архаїчної культури, яка ще існує у сучасній Г. Уеллсу Британії. Кривава, жорстока Велика Богиня, якій приносять в жертву людей, – це уособлення зла й насилля не тільки в примітивному племені острова Ремполь, але й у цивілізованій Англії.

Луцак Світлана Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доцент кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Доцільність застосування синергетичних концептів співдії і саморозвитку в літературознавчому моделюванні феномену художньо-естетичного цілого

Синергетичні проблеми співдії і саморозвитку суголосні в літературознавчій царині з ідеєю самоорганізації художньо-естетичної цілісності. Чимало українських науковців (М. Гіршман, Р. Гром'як та ін.), розглядаючи вказану теоретичну проблему, наголошують на „синергетичному" феномені художнього твору як простору динамічної взаємодії („зустрічі") компонентів тексту; естетичної свідомості автора, героя (оповідача) і реципієнта; матерії тексту, зображеного життя і зображуючого світу. Завдяки таким комплексним підходам не лише долається непримиренність формально-сцієнтичних і антропологічно-комунікативних методологій, а й окреслюється перспектива адекватного моделювання „єдино-роздільності креативного процесу" – у дискурсі не власне науки, а літературознавства як „мистецтва" інтерпретації.

Макаревич Александр Николаевич, доктор филологических наук, доцент, заведующий кафедрой белорусской литературы УО "МГУ имени А.А. Кулешова".

„Истории белого света" („Гісторыі з белага свету") М. Лукшы: специфика формообразовательной и стилевой организации сборника

Характеризуются жанрово-стилевые особенности книги рассказов Миры Лукши „Истории белого света" („Гісторыі з белага свету" – Библиотека Белорусского литературного объединения „Белавежа", Белосток (Польша), 2008), которые объединены единством содержания и схожестью жанровой формы произведений. Проводятся жанрово-стилевые и смыслообразовательные параллели с предыдущей книгой повествовательных историй М. Лукши „Женские истории" („Бабскія гісторыі"). Утверждается, что в данном сборнике имеется такая формообразовательная и стилевая система, которая определяется своей устойчивостью. Приводятся выводы о уровнях стилевой организации повествовательных историй этого сборника, а через них характеризуется специфика мышления повествователя и его ретроспективных иллюстраций в контексте собственного психического состояния и ситуаций рассказывания как обобщенного событийного пространства данного сборника.

Маланій Назар Ігорович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Антропологічно-екзистенційні аспекти дихотомії „Свій" – „Чужий" (на матеріалі української та німецької прози про Другу світову війну)

У доповіді висвітлюється проблема антропологічного виміру антиномії „Свій" – „Чужий" при компаративному зіставленні української та

німецької великої прози про Другу світову війну. Досліджується художнє втілення між- та внутрішньо-національної взаємодії персонажів, поміщених в умови межової ситуації війни. Автор розглядає поставлену проблему крізь призму літературознавчого екзистенціалізму.

Матійчак Альона Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дихотомічні зрізи антропологічної проблематики роману А. Мердок „Пора Ангелів”

Доповідь присвячено висвітленню антропологічної метатеми художньої творчості Айріс Мердок на прикладі її знакового роману „Пора Ангелів”. Предметом дослідження постають художні та філософські тексти письменниці. Бінарні опозиції: „людина-Бог”, „ангели-демони”, „добро-зло”, „моральний-аморальний” та ін. з’єднують різноманітні елементи світоглядної моделі художнього твору Мердок. Значна увага приділена етико-естетичному компоненту структури роману. Ідея самоусвідомлення людини та усвідомлення іншого і себе через іншого розглядається в кількох паралельних площинах. Проблематика твору розкривається через зіставлення матеріального та духовного чинників.

Матушек Олена Юріївна, доцент кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В. Каразіна.

„Схід-Захід” у передмові до „Меча духовного” Лазаря Барановича

У передмові до „Меча духовного” Лазаря Барановича розробляється концепція співвідношення світської й духовної влади, що у середньовічній Європі мала назву теорії „двох мечів”. Напередодні Московського собору 1666-67 рр. автор у протистоянні царя Олексія Михайловича і патріарха Никона стає на бік монарха. Свою теорію український автор викладає за допомогою західних барокових дискурсивних практик для східних реципієнтів. Образ царя сакралізується за допомогою зближень царів небесного і земного, цитат з різних біблійних книг, міфічною версією походження роду Романових від святого Володимира, перенесенням на російського царя функцій візантійського василевса. У доповіді також буде звернено увагу на рецепцію „Меча” патріархом Никоном, при дворі, в середовищі старообрядців та офіційної церкви.

Мацевко-Бекерська Лідія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Наратив як форма антропологізації літературного твору

Завдяки розповіді текст перетворюється в посередника комунікації, розгортання ж розповіді уможливлює рух твору в площині специфічних координат: зображений світ переміщається із уявної довільності автора в особистісне сприймання читачем. Не завжди комфортний у психологічному розумінні процес набуття нового досвіду завдяки

розповіді про щось чи про когось гармонізує асиміляцію читача з початково чужою для нього системою спостереження за новою предметною реальністю і, тим більше, за формуванням характеру відчуженої особи. Поступове вживання у реальність Іншого прибирає всі перешкоди для встановлення своєрідного мовчазного діалогу. Вникнення у художній світ синхронно із розгортанням розповіді значною мірою компенсує втрачене „своє", на місце якого мимоволі заступає досвід іншого. Тому вже від самого початку читання розповідного тексту виникає досить глибокий і навзаєм зацікавлений діалог двох Інших – твору, адресованого комусь, і читача, готового сприйняти когось (інтенцію тексту). У доповіді розглядається сутність наративного центру твору як форми антропологізації літературного дискурсу загалом.

Маценка Світлана Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Інтеркультуральні виміри їжі у німецькій літературі (на прикладі роману К. Петерса "Ресторан Мітзуко")

У доповіді звернено увагу на те, що приготування та споживання їжі, страви, кулінаристика належать до важливих культурних феноменів, якими цікавиться сучасна німецька література. Відтак розповідь про їжу та її репрезентація у художніх творах є надзвичайно продуктивними із інтеркультуральної перспективи. Виділено літературознавчі аспекти дослідження їжі: наративні стратегії, образна символізація кулінарних диференцій "свій-чужий", мовна організація аранжування страв у зв'язку із культурно-специфічними звичаями, смаками, вихованням. Із цієї перспективи розглянуто роман "Ресторан Мітзуко" К. Петерса ("Mitsukos Restaurant" von Ch. Peters, 2009), який розповідає про знайомство головного героя Ахіма Візе із вишуканим японським кулінарним мистецтвом та ритуалами зваблення, демонструючи бурлескне зіткнення чужих культур.

Маційвська Валентина Степанівна, аспірантка Інституту літератури НАН України.

Катарсичність інфернальних образів в оповіданнях Ф. Сологуба

У доповіді розглядається специфіка використання інфернальних образів як головного засобу досягнення катарсису в оповіданнях російського письменника-символіста Федора Сологуба. Традиційно катарсис трактується як категорія давньогрецької філософії й естетики, що позначає сутність і ефект естетичного переживання, пов'язаного з очищенням душі від афектів. Уявлення про катарсис потрапили у сферу теорії мистецтв ще до Арістотеля, однак завершеного вигляду ця категорія набула саме у нього. Нові тлумачення теорії катарсису в другій половині XIX століття спричинило зміщення акцентів на інші естетичні категорії та відтворення явищ „неестетичних", що зокрема характерно для модерного мистецтва межі століть. Традиційні тлумачення категорії були поставлені під сумнів і по-новому переглянуті у XX столітті (Ж. Женет, П. Рикер, Х. Яус і т.д.). Засобом досягнення катарсису в оповіданнях Ф. Сологуба виступають переважно інфернальні образи,

часто фольклорні. Також це стосується творів, де присутній важливий для символістського світогляду образ Звіра. Саме з їх допомогою створюється атмосфера жаху. Вона нагнітається і посилюється натуралістичними елементами аж до фіналу і спричиняє катарсис. До аналізу беруться окремі зразки малої прози, що відображують розширення можливостей цього художнього засобу.

Мельничук Ірина Миколаївна, викладач кафедри іноземних мов Подільського державного аграрно-технічного університету.

Религиозный и морально-психологический аспекты темы „Россия и Европа" в творчестве Ф.М. Достоевского

„Россия и Европа" в художественном и публицистическом творчестве Достоевского – тема многоаспектная, подразумевающая социальный, религиозный, национальный подходы. В нашем докладе обращается внимание на сравнительно мало изученные стороны этого вопроса: взаимопроникновение и взаимозависимость религиозного и морально-психологического начал в этом соотношении. Анализ проводится преимущественно на материале публицистики и художественных произведений Достоевского 60-х годов XIX века.

Микитин Ірина Ярославівна, аспірантка кафедри світової літератури Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Візія мультикультурного суспільства у прозовій творчості Каєтана Абгаровича і Юрія Федьковича

У доповіді здійснюється компаративний аналіз прозової творчості польського письменника Каєтана Абгаровича і українського митця Юрія Федьковича у зверненні до образу Гуцульщини як простору культурного пограниччя. Зосереджено увагу на творчому моделюванні художньої дійсності, інтерпретації образу „кресового" суспільства у площині міжкультурної взаємодії. Акцентується на амбівалентності модусу пограниччя, що виявляється в архетипічних бінарних опозиціях „сакральне / мирське", „центральне / периферійне", „своє / інше" і визначає особливий погляд горян на ціннісні універсалії людського буття. Представлена розвідка є першою спробою дослідження творчості Юрія Федьковича і Каєтана Абгаровича крізь призму теорії мультикультуралізму.

Міннуллін Олег Рамільович, аспірант кафедри теорії літератури та художньої культури Донецького національного університету.

Мотив небуття в поезії Ліни Костенко

У доповіді досліджується місце і значення мотиву небуття в творчості Ліни Костенко. Означений мотив розглядається як один з ключових в поезії цього автора, що безпосередньо веде до розуміння сутнісної природи творчості поетеси. Дослідження цього окремого образу-мотиву дозволяє зрозуміти органічний взаємозв'язок найважливіших для поезії Костенко образів і мотивів, які є актуальними в усі періоди творчості поетеси. Це мотив часу і, в першу чергу, мотив минулого – особистого минулого ліричної героїні і історичного минулого нації; далі, мотив

пам’яті, спогадів і зворотний йому мотив забуття; нарешті, мотив слова, поезії, що акумулює в собі і пам'ять, і час. Дослідження „поетичного ядра” творчості автора дозволяє чітко уявити типову структуру естетичного об’єкту (в термінології М.М. Бахтіна) поезій Костенко. В ході дослідження стає зрозумілим ціннісний сенс небуття в діалозі поетичної свідомості з часом, де відношення „буття-небуття” актуалізується. При вивченні даного питання дослідник звертається до віршів різних періодів творчості Костенко.

Монолатій Тетяна Петрівна, здобувач Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, асистент кафедри іноземних мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Інтертекстуальність роману Йозефа Рота „Тарабас”

У доповіді досліджується інтертекстуальна природа роману „Тарабас” австрійського письменника ХХ ст. Йозефа Рота. З’ясовано, що у романі „Тарабас” присутні алюзії, які відсилають до повісті Г. Флобера „Легенда про святого Юліана Милостивого” і роману Ф. Достоєвського „Злочин і кара”. Встановлено, що інтертекстуальний горизонт Й. Рота вводить у авторський текст біблеїзми (оповідь про Самсона і Далілу, притча про блудного сина) і казкові мотиви (з літературної спадщини Талмуду і Мідрашу). Доведено, що перманентною мета-ідеєю роману виступає концепт „гріх/спокута”, який присутній на рівні образності і змісту. Автор вважає, що роман „Тарабас” слід розглядати як спробу Й. Рота на індивідуальному рівні розв’язати проблему віри, безпосередньо причетну до пошуків авторської ідентичності.

Москаленко Ольга Олександрівна, аспірантка кафедри літератури зарубіжних країн Інституту філології Київського національного університету імені Т. Шевченка, старший викладач кафедри теорії та практики перекладу Севастопольського національного технічного унівіерситету.

Феномен материнства і „комплекс безпліддя” в ліриці Ф. Гарсія Лорки

На матеріалі ліричних творів Гарсія Лорки аналізується одна з найважливіших тем його творчості – тема материнства та відновлення через дитину. У межах створеного за міфологічною логікою поетичного світу Гарсія Лорки еротичне має право на існування лише як обов’язкова умова відновлення роду. Феномен материнства і лактації зберігає в його поезіях свою архаїчну значущість. Розвиток любовних відносин відбувається разом із одвічними природними циклами; душевні стани ліричного героя зображуються через стани природи, яка втрачає гармонію та завмирає, якщо людина забуває про своє призначення. Єдина можливість подолати безжалісний хід часу – розірвати часовий цикл включенням до нього дитинства. Особливу увагу приділено „комплексу безпліддя”, який пов’язано із гомосексуальністю поета.

Нестелєєв Максим Аркадійович, аспірант Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України, асистент кафедри української мови та літератури Слов'янського державного педагогічного університету.

Екзотичний експресіонізм Дмитра Тася (1901–1937): антропологічний вимір

У доповіді аналізується антропологічний вимір експресіоністичного стилю призабутого письменника доби „Розстріляного Відродження" Дмитра Тася (Могилянського). Висвітлюються інваріанти художні моделей психологічних типів людей у його прозі в контексті експресіоністичної поетики, також обґрунтовується залежність образів персонажів Д. Тася від творів М. Хвильового, що спостерігається насамперед у запозиченні певних світоглядних принципів діючих осіб. Доводиться важливість екзотичних (маргінальних) локусів для утвердження експресіоністичної парадигми літературної антропології Д. Тася.

Нікоряк Іван Васильович, викладач кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету.

Вірш Байрона „Поразка Сеннахеріба" як джерело оригінальної інтерпретаційної моделі"

Розглядаються особливості тропіки вірша Байрона „Поразка Сеннахеріба" в українському перекладі М. Зерова. Особливу увагу акцентовано на семантико-стилістичних функціях метафори у мові перекладу в порівнянні з мовою оригіналу. Підкреслюється значущість біблійного сюжетного першоджерела (2 Царів 18:13), що завдяки перекладу перетворюється на транзитивний вектор-посередник, який апріорі висвітлюється в обох зразках. Своєрідність перекладу відбивається у звуженні семантичного поля окремих лексем (кошари – корогви, ангел смерті – вершник поблідлий, ячатість сурми, кінь –вершник, невірний – вершник, кумир Ваала – Божий лик), які входять у структуру метафори.

Нікоряк Наталія Валеріанівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

„Багатомовність" тропічної природи символу (кіноінтерпретація тексту М. Коцюбинського „Тіні забутих предків")

На прикладі класичного тексту М. Коцюбинського „Тіні забутих предків", проінтерпретованого у кіно С. Параджановим (1964), простежуються особливості тропічної природи „символу" як універсальної естетичної категорії (людина – тінь, нащадки – предки, сучасне – минуле, видиме – невидиме). Зокрема, досліджуються принципи „перекладу" символіки з мови літератури на кіномову. Акцентується увага на питанні полісемантики символу у якості літературного тропу та кінотропу. Доводиться, що вдалою формою перекладу тропової семантики стає зберігання принципової природи тропової моделі.

Ничко Оксана Яромирівна, старший викладач кафедри іноземних мов для зовнішньоекономічної діяльності Тернопільського національного економічного університету.

Індивідуальний імаго образ італійця у публіцистиці Джона Стейнбека

У доповіді досліджується бачення Стейнбеком-журналістом репрезентативних постатей італійців бармена Луїджі та водія таксі сеньйора Бассано Бассані, їхніх характерних прикметних рис. Американський нобеліст робить спробу глибше пізнати пересічного італійця, заглиблюючись в конкретну ситуацію й конкретну долю. Простежуються меркантильність, „родинний сентимент", емоційність, імпульсивність, безладність цих витончених жестикулювальників. Стейнбек-військовий кореспондент поступово вирисовує імідж італійця. Використані цитування дослідників етнопсихології Луїджі Бардзіні та Кандіди Мартінеллі.

Новик Ольга Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Контекстуальні зв'язки як явище інтертекстуальності у текстах Левка Боровиковського

Творчість Левка Боровиковського є новаторським явищем для української літератури початку XIX століття, проте ми можемо вважати її такою, що розвивається в річищі європейських тенденцій романтизму, і водночас репрезентує українську літературну традицію. Поміж інтертекстуальних форм контекстуальні посідають маргінальне місце у творах Левка Боровиковського, і виражаються, здебільшого, в соціокультурному, літературному, міфологічному, психологічному та (авто)біографічному контекстах. У текстах нами виокремлено алюзії та ремінісценції, які можна вважати текстуальними зв'язками інтертекстуальності.

Опришко Наталя Олексіївна, аспірантка кафедри української та світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Еротична призматика постмодерної інтертекстуальності

Гіперсексуальність виділяють як одну із провідних рис постмодернізму. Якщо модернізм та його попередник реалізм – епоха бажання та епоха пізнання – об'єднувалися у своєму прагненні до глибин світу, у спробі викрити його приховану сутність, то постмодернізм є „насолода цивілізацією" відмінна від фройдівського та марксистського незадоволення нею. Тож постмодернізм можна розглядати як „ероссеміотику" (М. Епштейн) – майже чуттєву насолоду знаками, текстами, всією умовністю цивілізації, її відчуженими формами, перебиранням цитат та стилів, написанням у лапках свої слів і без лапок – чужих. Але в той же час нерозривно пов'язане із насолодою бажання постійно рухається у напрямку незадоволення, де у перспективі образи спокуси зливаються із образами смерті, тому й постмодерн як тимчасовий гомеостазис бажання-насолоди невіддільний від невідворотного кінця. Водночас, у „ситуації постмодерну" еротичний мотив розглядається амбівалентно: любов і згасає у „посткарнавальну" (Андрухович) епоху,

спрощена до звичайного статевого контакту, і постійно оновлюється, набуваючи іншої, подеколи перверсивної, викривленої форми. Ця амбівалентність найбільш яскраво демонструється саме завдяки феномену інтертекстуальності.

Орлова Марина Олександрівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри романо-германської філології Черкаського державного технологічного університету.

Творчість Петера Гандке 70-х рр. у контексті літератури „нової суб'єктивності"

У доповіді простежується генеза творчих пошуків австрійського письменника Петера Гандке 70-х рр. Робиться спроба проаналізувати поступовий відхід автора від епатажності, радикальних експериментів із текстом та зміни в суб'єктивному світосприйнятті. Адже Гандке стає в цей час провісником і одним із найяскравіших представників літератури „нової суб'єктивності", котра виникла у відповідь на епігонство та поступову традиціоналізацію авангарду 60-х рр., з одного боку, та на засилля „ангажованої" літератури й публіцистики – з іншого.

Останіна Ганна Георгіївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Криворізького факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Східні мотиви "Бейрутських оповідань" А. Кримського

Доповідь присвячена виявленню "екзотичних взаємин" між двома культурами – східною та європейською в оповіданнях А. Кримського. Акцент робиться на конфлікті між європейськими поглядами й бейрутськими звичаями; на педагогічних методах навчання єзуїтів, що вели відкриту війну з православ'ям, приймаючи до школи як православних, так і мусульман; на проблемах між батьками та дітьми тощо. Звертається увага на прийоми опису та спостереження автора, за допомогою яких він зображує як екзотичні картини природи, так і арабський побут, використовуючи при цьому арабську народну творчість. Окрім того, звертається увага на мішанину різних культурних впливів – мусульманських, єзуїтських, грецьких і французьких, що наближала арабів-єзуїтів кінця XIX – початку XX століття до єдиної світової цивілізації.

Пархоменко Інна Іванівна, аспірантка кафедри історії зарубіжної літератури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, старший лаборант кафедри української мови, основ психології та педагогіки Харківського медичного національного університету.

Техніка як трансформатор людини

У доповіді розглядається трансформація людини під впливом досягнень техніки. Одним із перших до художнього висвітлення цієї проблеми звернувся у своїй антиутопії Р. Бредбері у романі "451° за Фаренгейтом". Підкреслюється, що антиутопія Р. Бредбері проявила себе як прогнозування проблем сучасного суспільства з якими зіткнулася людина на порозі XXI ст: це і проблема комунікації, проблема самотності, візуальне світобачення, зміна людських стосунків під впливом переоцінки

культурних цінностей. Автор показує духовну кризу, амбівалентність людини, кризу людського в самій людині в образі головного персонажа та його дружини. У своєму романі Р. Бредбері подав полісемію антропологічних образів, спрогнозував одним із перших у художній літературі змалював телезалежну людину, яка стала реальністю в наш час.

Пилипишин Світлана Ігорівна, старший викладач кафедри гуманітарних дисциплін Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України „Бережанський агротехнічний інститут”**.**

До питання зміщення часових пластів з погляду сучасності (з кінця XX – початку XXI століть)

У запропонованій розвідці зроблено спробу сфокусувати різновекторні проекції нашого кількарічного дослідження. Авторка взяла за основу концепти Р. Козеллека, в річищі яких подано назву цього дослідження, і далі розгортаються хронотопні його виміри, які сягають аж пограниччя XX-XXI століть. У зміщених часових історичних пластах дослідниці постійно доводиться вдаватися до ретроспективних і антиципаційних орієнтацій. Розглянуто модель рецептивної поетики. Врахувавши ряд наукових напрацювань росіян, авторка спробувала долати міжетнічні й міжнаціональні колізії докладніше одне двадцятиріччя періоду російсько-українських культурних взаємин (70-90-і роки XIX століття), виходячи далеко за його хронологічне окреслення, сягаючи в разі потреби у першу половину XIX і в усе XX століття.

Попова Анна Валентиновна, кандидат филологических наук, доцент кафедры мировой литературы и классической филологии Донецкого национального университета.

Проблема старения и смерти в „Замогильных записках” Ф.-Р. де Шатобриана

В докладе анализируется структурно-семантическая модель образа смерти в мемуарах Ф.-Р. де Шатобриана. Показано своеобразие повествовательной реализации феномена смерти, этого „индикатора человеческой аутентичности” (А.В Демичев), в контексте рассказа об эпохе и о себе. Глубоко личная, трагически переживаемая автором проблема бренности индивидуального бытия представлена на фоне обширного исторического полотна и сопряжена с общеромантическим осмыслением специфики бытования человека во времени.

Порохняк Наталія Тарасівна, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Роман-сімейна хроніка з погляду літературознавчої антропології

У роботах сучасних літературознавців віднаходимо численні спроби пошуку нових підходів та методів аналізу літературного тексту. На даному етапі одним із найбільш продуктивних напрямків у сучасній теорії літератури можна вважати антропологічний підхід. У доповіді зроблено спробу проаналізувати сучасні підходи до потрактування роману-сімейної хроніки у дослідженнях американських та європейських літературознавців з позиції літературознавчої антропології. Використано

наукові розвідки Ї-Лінг Ру, Керстін Делл, Петри Уотмор, Деніса Джоннса, Вольфганга Ізера та ін. Показано зв'язок роману такого типу з сімейним наративом, який розглядається як універсальний текст культури. Подібні тексти ми можемо відшукати у фольклорних оповідях, античних міфах, середньовічних ірландських та ісландських сагах, домашніх хроніках, романах-сімейних хроніках. Роман-сімейна хроніка трактується як закономірна еволюція більш ранніх форм сімейного наративу. Визначаються основні типологічні риси роману-сімейної хроніки. Матеріалом слугують романи „Сага про Форсайтів" Дж. Ґолсуорсі, „Люборацькі" А. Свидницького.

Rūta Brūzgienė, Assoc. Prof. PhD, University of Mikolas Romeris, Lithuania, Institute for Lithuanian Literature and Folklore.

Richards Wagner's Compositional Principles in the Works of the Poet Balys Sruoga of the Beginning of the 20th Century

The paper will discuss in the position of musicality the poems of one of the major Lithuanian writers, publicist, poet, critic, translator and playwright Balys Sruoga (1895-1947), who is well-known all over the world for his book of recollections "Forest of Gods" ("Dievų miškas"). The paper will analyze early modernistic poetry of Sruoga which is distinguished for its bright musicality, associative thought, prolongation of inflectional line, labouring for cosmic universality which is characteristic to symbolism, for his neo-romantic and folklore tendencies. A great influence on the poet was made by the creation of French (P. Verlaine, St. Mallarme) and Russian writers (A. Blok, V. Ivanov, V. Briusov) as well as German neo-romanticists, fin de siecle modernism and Nietzsche's philosophy. The writer was acquainted with most works of global music coryphaei, he studied the theory of music independently, wrote librettos, wrote musical rewievs of concerts and knew Wagner's bases of musical system. The paper will analyze what principles of Wagner's music conception were found in the poet's creation. The paper will refer to the works of Werner Wolf, Eero Tarasti, Vladimir Karbusicky, Viktor Bobrovsky, Gražina Daunoravičienė, Inga Jankauskienė, a comparative methodology will be used.

Резнік Оксана Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.

Персоналістський вектор дослідження автобіографічної прози першої хвилі російської еміграції

Автобіографічна проза складає значну частину літератури російської еміграції. Ця частина її спадщини настійно вимагає сьогодні системного підходу. Перш за все, на наш погляд, необхідно запропонувати такі поняття й методи, які були б достатньо універсальними при класифікації різних авторів, що дотримувалися різних ідеологічних принципів, розробляли різні теми та стилі. Одним з таких понять і одночасно критерієм, який з'єднує різні індивідуальні стилі, міг би служити персоналізм. Саме персоналізм дозволяє стратифікувати доволі різнорідний текстовий матеріал будь-якого змісту та стильових домінант, диференціювати його за авторськими персоналіями, а у підсумку – скласти персоналістичну парадигму емігрантської літератури – шлях, що веде від окремих питань літературознавства, від конкретних авторів, від

типових жанрових форм до цілісного аналізу даного періоду історії літератури. У цій доповіді висловлюється думка про специфіку автобіографічної прози першої хвилі російської еміграції, яка означена як мемороцентризм. В той же час представлена класифікація даного прошарку літератури на основі ряду характеристик зовнішньої, внутрішньої та локальної культури особи. Як відправний та об'єднуючий код були обрані ті концепти, які пов'язані з визначеним положенням авторів у просторі та в історії.

Рихло Петро Васильович, доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Інтеркультурний дисукрс Пауля Целана як діалог з Іншим

Вже у своєму рідному місті Чернівці Пауль Целан почував себе вдома у багатьох мовах і культурах. Космополітично налаштований, він і пізніше був надзвичайно чутливим до Чужого. Як жоден інший лірик другої половини ХХ ст., Целан сприяв своєю творчістю витворенню світової поетичної мови. Інтенсивна рецепція чужих культур у формі алюзій, ремінісценцій, парафраз і пародіювань свідчить про постійний діалог з Іншим і визначає інтертекстуальний характер його лірики. Його жвава перекладацька діяльність із семи мов, у якій виразно домінують ліричні інтерпретації, є рідкісним прикладом тривалої, продуктивної розмови з класичними і сучасними поетами світової літератури, які завдяки йому стали невід'ємною часткою німецької культури.

Романко Тетяна Олегівна, аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Діалог культур та його значення для адекватної інтерпретації літератури для юнацтва

У зв'язку зі зміною дослідницьких підходів і пріоритетів та антропологізацією українського літературознавства сучасна літературна ситуація може оцінюватися як мультикультурний дискурс. Традиційне літературознавство схильне досліджувати сучасні літературні явища за усталеними методологічними підходами та критеріями. Однак сучасна проза молодих авторів може розглядатися як література для юнацтва, створена безпосередньо юними авторами. Таким чином мова йтиме про діалог двох культур: дорослої та юнацької, яку потрібно оцінювати та аналізувати з урахуванням антропологічного підходу та специфічних художньо-світоглядних орієнтирів літератури для юнацтва. Матеріалом для дослідження слугуватиме творчість українського письменника Л. Дереша та польського автора М. Нагача.

Сажина Алла Володимирівна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рекламний реципієнт
як персонаж художнього та мас-медійного тексту

Йдеться про не розглянуту поетикою до цього часу ситуацію „жертви комунікації". У доповіді пропонується порівняння художнього

потрактування „жертви реклами" (Е. Золя) з висновками теоретичного дискурсу цієї тематики. Порівняння доводить, що вказана постать є типовим елементом певного соціального угрупування зі своєю „генетичною" передумовою. Протиставлення імпліцитного та експліцитного потрактування означеного типу демонструє у чистому вигляді *парадокс*. Література (екцпліцитна версія „жертви") та реклама (імпліцитна) вкладають в це протилежний сенс: реклама сприймає за „жертву" того, хто до неї не прислуховується, література – навпаки.

Самолюк Оксана Василівна, аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, викладач іноземних мов Рівненського економіко-гуманітарного та інженерного коледжу.

Антропологічний універсум художніх образів у поетичних творах Михайла Ореста та Готфріда Бенна

У доповіді окреслюються основні тенденції образної подібності у поетичній творчості Михайла Ореста та Готфріда Бенна. Особлива увага зосереджена на дослідженні їхніх збірок „Душа і доля" та „Статичні вірші". Художній твір навряд чи може вийти поза межі чи позбутися антропологічної картинності. Концепт відсутності людини чи персоніфікованого людського образу позбавляє твір його природного буття. Наша розвідка є лише доповненням до резонансного відлуння літературознавчої антропології. Її мета полягає у дослідженні художніх образів, які відіграють значну роль в антропологічному універсумі поетичних творів 40-х років XX століття. Основну увагу зосереджуємо на творах Михайла Ореста та Готфріда Бенна. Творчість цих поетів активно конфігурує у площині української та німецької літературної реальності, проте порівняння їхньої творчості здійснюється вперше.

Сарапин Віта Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри культурології та історії Полтавського університету споживчої кооперації України.

„Труднощі перекладу": художнє осмислення культурної ідентичності у п'єсах „Козак-стихотворец" О. Шаховського і „Наталка Полтавка" І. Котляревського

У доповіді йдеться про специфіку художнього тлумачення ментального образу українства у водевілі „Козак-стихотворец" Олексія Шаховського та „малоросійській опері" „Наталка Полтавка" Івана Котляревського. Належачи до культури метрополії, російський драматург залучає у тематичне коло придворного театру історичну й етнографічну „екзотику" імперської колонії, припускаючи некомпетентність чи фактичну й словесну неохайність у зображенні осіб і подій, пов'язаних з Полтавською битвою. Апелюючи до „Козака-стихотворца", Іван Котляревський творить нову – на імперських теренах – мистецьку реальність, ідеальний український світ в його „іменні, мові, вірі, виді". Опозиційність автора „Наталки Полтавки" до популярного в Росії водевілю розглядається як спроба пошуку філософського й етнічного ідентифікуючого начала представником національної культури у межах імперії.

Сатиго Ірина Андріївна, асистент кафедри французької мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Феномен іншомовності в артикуляції етнічної свідомості

Розглядається досвід африканського поета XX-го ст. Леопольда Сенгора (1906-2001). Відомий як президент Сенегалу (1960-1980), своїм авторитетом він дуже суттєво вплинув на культурний рух свого народу, на презентацію його етнічної суті. Франкомовна поезія цього автора відзначається яскравою своєрідністю ритмічної природи, що поєднує у собі африканську ритміку у поєднанні з класичною французькою силабікою. Його збірки "Сутінкові співи", "Пісні для Нает", поетичний цикл "Чорні жертви" дають багатий матеріал для дослідження та встановлення "quête d'identité" чорношкірого, для розуміння принципів прочитання подібного роду текстів.

Сафіюк Олена Володимирівна, аспірантка кафедри історії української літератури Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Філософія екзистенціалізму міської людини у творчості Джеймса Джойса та українській літературі 20-30-х років XX століття

У європейській літературі концепт „місто" та урбанізм завжди асоціювався із поняттям модернізму, та з його яскравими представниками – Вірджинією Вулф, Джеймсом Джойсом. Напротивагу, в українській літературі сільська культура ніколи не могла перетворитися у міську, таким чином поставав конфлікт двох протилежностей. Звісно, місто є не просто темою, топосом чи типом пейзажу. Місто є символом певного типу свідомості як автора, так і його героя. У доповіді йтиметься про спробу з'ясування характерних відмінностей зображення міста, життя його мешканців ірландським письменником Джеймсом Джойсом („Улісс", „Дублінці") та українським письменниками тієї доби – Ю. Яновським („Майстер корабля") та В. Підмогильним („Місто").

Сенькевич Татьяна Васильевна, кандидат филологических наук, доцент, зав. кафедрой теории и истории русской литературы Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина.

Мультикультурное пространство жанра исторического романа (на примере романов Ю. Тынянова)

Актуальной проблемой современного литературоведения является жанрово-стилевое богатство литературы в контексте общекультурных процессов. Жанр исторического романа предполагает синтез тенденций различной природы (в том числе и мультикультурной). Тыняновские романы представляют интерес с точки зрения специфики русского литературного процесса в его взаимосвязи с мировым словесным искусством.

Сипа Лілія Михайлівна, аспірантка Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Концепція любові у дилогії Жорж Санд „Консуело" і „Графиня Рудольштадт"

У доповіді розглянуто сутність жоржсандівського трактування любові на матеріалах дилогії „Консуело" і „Графиня Рудольштадт". В основі аналізу – класифікація любові, здійснена філософом минулого століття

Миколою Лоським, за двома превалюючими видами: „любов до неособистісних цінностей" та „любов до індивідуальної особистості". Поряд з першим різновидом, що у творчості романтиків зосереджений в любові до мистецтва, серед множинності проявів другого у розвідці виокремлено християнську любов до ближнього, любов до вчителя та кохання. Досліджено їх втілення, взаємодію й суперечливість поєднання в образі романтичного митця.

Сізова Ксенія Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри видавничої справи та редагування Кременчуцького університету економіки, інформаційних технологій і управління.

Принципи портретування і титульні конструкції як прояви героєцентричності літератури романтизму

У доповіді розглядаються принципи портретування і побудови титульних конструкцій у літературі українського романтизму. Ідейно-естетичні засади художнього напряму знаходять прояв на усіх рівнях художнього твору, зокрема вони зумовлюють специфіку принципів портретування та побудови титульної конструкції, у аналізі яких на матеріалі української літератури романтизму полягає мета цього дослідження. У доповіді виявляються основні закономірності принципів зображення людини та характеру назви твору, пов'язані з героєцентричністю романтизму. Простежується міцний зв'язок літератури романтизму з фольклором.

Скибицкая Людмила Васильевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры теории и истории русской литературы Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина.

Аксиология героев Ю. Казакова и М. Стрельцова

Актуальной проблемой современной компаративистики (русско-белорусской в том числе) является мультикультурализм. Автор доклада полагает, что формы взаимодействия русской и белорусской литератур во второй половине XX века („послеоттепельное" время) приобрели иной характер (по сравнению, например, с началом XX века). Это выразительно демонстрирует развитие белорусской и русской лирической прозы. Цель доклада – определить типологические явления в характере персонажей русского и белорусского писателей, мотивировать их происхождение. Гипотеза состоит в том, что в аксиологии героя Казакова и Стрельцова – писателей, принадлежащих к одному поколению, авторов „лирического типа постижения жизни", существенную роль сыграл „родственный" историко-географический и литературный контекст, а также общие для постсоветского пространства мультикультурные процессы.

Смирнов Вадим Андреевич, доктор филологических наук, профессор кафедры русской словесности и культурологии Ивановского государственного университета.

Читал охотно Апулея...

Доклад посвящен изучению архетипических мотивов в романе „Евгений Онегин": особое внимание уделяется семантике образа Татьяны Лариной.

Сокол Мар'яна Олегівна, аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Проекції мультикультуралізму у різномовних заголовках твору (Іван Франко „Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці")

Доповідь присвячена аналізу мультикультуралізму у різномовних заголовках твору (І. Франко „Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці"). У дослідженні обґрунтовано, що генезис заголовка, на наш погляд, тісно пов'язаний з таким явищем як паратекст. Ґрунтовне вивчення паратекстуальності як іманентної ознаки художньої парадигми І. Франка у його творі „Захар Беркут" може стати ключем до розгадки винятковості та унікальності цього феномена. Відтак, ідеєю такої паратекстуальності виступає заголовок, який на нашу думку є фрагментом паратекстуальної парадигми. У такий спосіб нашу увагу привернула проблема інтеракції назви, як складової паратексту. У доповіді доводиться, що заголовок „Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці" – перша ланка прямого, проспективного зв'язку між назвою і твором. Подальший процес читання експліцитно чи імпліцитно спонукає читача знову неодноразово звертатись до заголовка, тим самим шукаючи взаємозв'язки між наступними частинами тексту та його композиції. Таким чином, назва стає центром спричинення рівноправних зв'язків в художньому творі, а композиційні та смислові поєднання цілеспрямовані по відношенню до заголовку.

Співак Ірина Едуардівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури Бердянського державного педагогічного університету.

Роль интертекста в романе М. Булгакова „Белая гвардия"

Роман „Белая гвардия" – литературный дебют М. Булгакова. В художественном осмыслении писателя русская литературная (опыт А. Пушкина, Н. Гоголя, Л. Толстого, Ф. Достоевского, С. Е. Салтыкова-Щедрина) и историософская традиции становятся важнейшим фактором авторского сознания, определяющим замысел „Белой гвардии", историко-философский художественный контекст романа. Обратившись к национально-исторической проблематике, используя в романе интертекстуальные связи, М. Булгаков создает роман нового типа.

Стасюк Галина Мирославівна, аспірантка кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

„Родове" неусвідомлене і художній підтекст: трансформація смислів

Доповідь присвячена проблемі художньої трансформації смислів „родового" неусвідомлюваного в творчості літературної династії. Аналіз здійснено на матеріалі обдарованої родини Косачів-Драгоманових. Увагу сфокусовано на психологічній генезі південнослов'янських і грецьких мотивів у поезії, прозі й драматургії Олени Пчілки, Лесі Українки, Юрія Косача. З'ясовано, що буттєві парадигми представників літературного роду вґрунтовані в змістові наповнення спільнодинастичного психічного

життя, які знаходять вихід у художню творчість письменників-родичів як психогенеалогічно марковані образи.

Стирнік Наталія Сергіївна, викладач кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів Дніпропетровського національного університету імені О. Гончара.

Особливості художнього антропологізму в оповіданнях Д.Г. Лоуренса (збірка „Пруський офіцер")

Письменник, більш відомий як автор романів, в яких зображувалось надто відверте (на той час) кохання, Д.Г. Лоуренс також створював не менш проникливі та епатажні оповідання. Саме оповідання, які увійшли до першої збірки письменника „Прусський офіцер" (1914), стали об'єктом дослідження у нашій розвідці. Пройшло сім довгих й нелегких років кропіткої праці та внесення неодноразових правлень, ніж збірка побачила світ. Адже з виходом цієї збірки на літературній арені з'явилась не менш шокуюча, аніж її твори, постать Д.Г. Лоуренса. Письменника завжди цікавила тема кохання, взаємовідносин між чоловіком та жінкою, їх непрості стосунки. В. Вулф відносила Д.Г. Лоуренса до групи так званих письменників „спіритуалістів", серед яких виокремлюються також й такі постаті, як Дж. Джойс, Т.С. Еліот, Е. Паунд та інші. У Д.Г. Лоуренса своє, особисте бачення внутрішнього світу людини, на яке, безперечно, вплинули самі обставини його народження та оточення. У доповіді зроблено спробу з'ясувати: хто ж був героєм оповідань Д.Г. Лоуренса, чи то була щаслива, задоволена людина чи навпаки; за допомогою яких засобів, використаних письменником, читач складав образ героя, розумів його сутність та занурювався у глибини його душі.

Строкина Светлана Петровна, соискатель кафедры русской и зарубежной литературы Таврического национального университета имени В.И. Вернадского.

Тип „южанина" в художественной антропологии А.И.Куприна

В докладе (на материале рассказов „В Крыму (Меджид)", „Обида", „Белая акация", „Белый пудель" и др., а также цикла очерков „Листригоны") рассматривается тип „южанина" в прозе А.И. Куприна. Автор прослеживает в формировании этого типа продуктивное взаимодействие двух разнонаправленных авторских стратегий – реалистической типологизации и выходящей за рамки реализма мифологизации. Особенное внимание уделено второй стратегии как наименее исследованной в куприноведении. В работе осуществляется попытка доказать, что антропологический тип „южанина", основной характеристикой которого является амбивалентность, создан Куприным в соответствии с его индивидуальной мифологией, в которой устойчиво присутствуют мотивы „профанного юга" и „юга благословенного".

Теленько Галина Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Моральний аспект теми творчості в романі М. Спарк „На публіку"

Розглядається творче середовище як плацдарм для виявлення людської суті. Аналізуються особливості італійського локусу та його роль

каталізатора дії у романі, функції детективного елементу в сюжеті. Простежується африканський та східний колорит у художній структурі роману.

Титянін Костянтин Олексійович, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри слов'янської філології, теорії та методики викладання філологічних дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Художественное освоение наивности у Н.С. Лескова и А. Франса

У доповіді подається зіставлення, по-перше, стилізованих, умовно євангельських, або житійних персонажів російського і французького письменників, а по-друге, реалістично зображених виразно позитивних персонажів обох авторів. На думку автора доповіді, і першій і другій категоріям персонажів притаманне художнє трансформування наївності. Обидва письменника усвідомлюють наївність як вже готову естетичну форму (або форму попереднього естетизування), однак аналітичне ставлення до своїх „наївних" персонажів у російського і французького авторів має різну перспективу: у першого з них – відкриту, у другого – завершуючу.

Тішанінова Катерина Ігорівна, Київський національний лінгвістичний університет.

Відображення мультикультурності в будові інтертексту на прикладі роману Джона Фаулза "Волхв"("The Magus")

Актуальність цієї роботи зумовлена недостатньою кількістю досліджень творчості Джона Фаулза, зокрема проблеми мультикультуралізму. У доповіді висвітлюються вектори та складна система взаємодії культурних полюсів, що фігурують у романі. Робиться спроба виділити, проаналізувати та систематизувати провідні часові, просторові та змістовні нитки, що, сплітаючись, витворюють тканину інтертексту. Аналіз ведеться на усіх рівнях, беручи до уваги мультилінгвізм тексту, його тематичну поліфонію, багатогранність образів та стилістичну палітру. Результатами дослідження є висновки про лейтмотивність мультикультурності у будові інтертексту.

Ткачик Наталія Михайлівна, аспірантка кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника.

„Книга плачів" Миколи Закусила: різнорівневе оприявнення міфу

Доповідь присвячено проблемі поліфункціональності міфу в українській прозі кінця XX ст. Розглянуто основні теорії міфокритики в світовому та українському літературознавстві, розкрито багатовекторність поняття „міф", простежено особливості міфологізму прози сучасних українських авторів як контекстуальний простір творчості М. Закусила. Досліджується оприявнення міфу на фабулярно-семіотичному, символічному, образно-персонажному та ін. рівнях в романі „Книга плачів". Проаналізовано художній світоуклад твору крізь призму іманентних ознак міфа (універсальність, синкретизм, циклічність,

очудненість, архетипальність). Визначено актуальність та перспективність подальших досліджень заявленої теми.

Топуз Анастасія Сергіївна, аспірантка кафедри теорії літератури та компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Архетип відьми як втілення амбівалентної сутності демонічної жіночості (на матеріалі української літератури)

Втілення активного жіночого начала (на прикладі роману В. Шевчука „Срібне молоко") використовується для вираження амбівалентної сутності демонічної жіночості, яка сприймається як втілення прадавньої культури, що визначає специфіку жіночості в „українських умовах". Розглядається архетип відьми – найпоширеніший жіночий архетип у творчості В. Шевчука, який презентує утаємничене „віданське" начало жіночого світу на різних формах текстового вираження. Новизною інтерпретації відзначається звернення до прадавніх архетипів, утворення яких, з позиції прихованого та оживленого письменницьким задумом архаїчного світосприйняття, вибудовує складні текстові системи, кінцевою метою яких стає вивершення образу жінки нового часу у річищі вічних духовних цінностей.

Трефяк Наталія Ігорівна, аспірантка Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Художнє слово Миколи Вінграновського: простір естетичного діалогу

У представленій доповіді досліджується простір формування естетичного діалогу між автором та реципієнтом. На нашу думку, стиль є одним із ключових чинників здійснення процесу комунікації. Увага акцентується на таких важливих носіях стилю, як модифікація та накладання оповідних форм, неспівмірність художнього і реального часу, наявність недомовлених місць, що проектуються на читача. Рецептивну значущість вказаних прийомів моделювання художньої дійсності комплексно простежуємо на прикладі прози Миколи Вінграновського, яка диференціюється різним ступенем залучення читача у творчий процес.

Фарина Уляна Олегівна, аспірантка кафедри теорії літератури та компаративістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Ключові поняття культури: трансформація американсько-ірландського культурного пограниччя драм Ю. О'Ніла у слов'янських перекладах

На матеріалі перекладів американських текстів „Desire Under the Elms" (1925 р.) та „A Moon for the Misbegotten" (1943 р.) на українську, російську та польську мови досліджується проблема міжкультурного перекладу як акту літературної комунікації, при якому перекладач знаходиться в ситуації поміж мовними світами – американським і українським, американським і російським, американським і польським. При цьому багатоетнічний світ американської культури помножує його культурну локалізацію. Проводиться аналіз передачі елементів, котрі можна назвати ключовими для представленої в оригіналах драм культури, оскільки вони є виразниками неповторного історичного досвіду нації.

Особлива увага звертається на передачу специфічних культурних контекстів – діалектного мовлення, текстів пісень, фразеологічних одиниць.

Федоряка Людмила Діамарівна, старший викладач кафедри англійської філології Криворізького державного педагогічного університету.

Прийоми реалізації сатири у п'єсі Т. Неша „Останнє бажання й заповіт Саммера"

У доповіді розглядається специфіка вираження сатиричних інтенцій у п'єсі „Останнє бажання й заповіт Саммера". Доведено, що прийомами творення критичного ефекту є поетологічні компоненти та художні засоби.

Філатова Оксана Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри новітньої української літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Від „чесності з собою" до чесності з „Іншим": (анти)моральні імперативи героїв роману Г. Брасюка „Донна Анна"

В основу доповіді покладено концептуальну думку Г.-Ґ. Гадамера про те, що рух інтерпретації не тільки поглиблює розуміння минулого, але й змінює оцінку істориками обставин сучасного. Це злиття горизонтів саме призводить до трансформації розуміння, так як розміщує минуле в іншому контексті. Тому значення події, яка відбулася, або текст, який був написаний, завжди відкриті для нових інтерпретацій. Відтак робимо спробу розглянути етико-моральні виміри екзистенції героїв роману Г. Брасюка "Донна Анна", ініційовані імперативом "чесності з собою" як рівноваги, "внутрішньої гармонії" бінарних опозицій: тілесного / духовного, фемінного / маскулінного.

Філоненко Софія Олегівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доцент кафедри української та зарубіжної літератури Інституту філології Бердянського державного педагогічного університету.

„Українець – і переможець: чудасія, їй-бо…": нова гендерна модель у сучасній українській масовій літературі

У доповіді буде розглядатися дискурс маскулінності в сучасній українській масовій літературі. Буде проаналізовано стереотип чоловіка-супермена, супергероя, загалом характерний для масової культури. Матеріалом для узагальнень обрано романи в жанрі „альтернативної історії" Василя Кожелянка („Дефіляда", „Котигорошко"), роман Василя Шкляра „Елементал", роман Юрія Макарова „Культурний шар". Специфічний образ чоловіка-переможця формується також і в історичних романах-„бойовиках" (action), написаних на матеріалі діяльності УПА: „Останній герой" Олександра Вільчинського, „Чорноморець, матінко" Андрія Криштальського. Буде розглянута традиційність типу супергероя, впливи голлівудського кінематографу на образ українського супермена, своєрідність трактування національної проблематики в згаданих романах

(наприклад, „кавказька" тема у творі В. Шкляра і в кіносценаріях О. Балабанова до фільмів „Брат" і „Брат-2").

Харлан Ольга Дмитрівна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури Бердянського державного педагогічного університету.

Інтермедіальність тексту роману С.-І. Віткевича „Прощання з осінню"

С.-І. Віткевич (1885–1937) – один із найоригінальніших митців ХХ ст. Авантюрно-філософський роман „Прощання з осінню" (1925–1926) посідає важливе місце у письменницькій спадщині автора. У творі спостерігаємо співвіднесеність із текстами інших авторів (О. Шпенглер, А. Слонімський, С. Жеромський та ін.), алюзії, ремінісценції, пародіювання. Інтертекстуальні зв'язки доповнюються інтермедіальними: важливими є звернення до живопису (Клінгер, Гойя), музики (реальної та видуманої автором). Виявлення різних типів зв'язків сприяє розумінню смислової цінності роману.

Хоменко Галина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Ніцшеанська логіка вступу як інтертексту в рецепції Миколи Хвильового

У модернізмі 1920-х, просякнутому духом філософії Фрідріха Ніцше, вступ перестає виконувати функцію коментарів до текстів, яким передує, увиразнення та прояснення їх сенсу. Навпаки, він стає місцем утаємничення миті вияву нової істини життя, яка окреслюється як вічне повернення одного і того ж самого. Звідси органічна апологія інтертекстуальності як способу актуалізації уже існуючих текстів, а також їх радикального оновлення й трансформації в точку, що випливає з нового пізнання законів циклічності. Уявлення Ніцше про літературу й мистецтво як життя, піднесене до другого ступеня, позначилося на тому, що традиційна метатекстуальність вступу поступається місцем осмосу пуантів, яким відповідають тексти, що відстежують волю фатуму в житті особливої людини – тієї, яка може „пройтися колесом" (Ж. Дерріда). Цей парадокс „вільного обертання" має за наслідок семантичну невизначеність тексту. Таку думку про модерністський інтертекст можна висунути на основі „Вступної новели" (1927) Миколи Хвильового, де у сферу ніцшеанської призматики потрапляють романи „Рінальдо Рінальдіні" (1798) Августа Христіана Вульпіуса, „Собор Паризької Богоматері" (1831) Віктора Ґюго, оповідання „Дощ" (1921) Сомерсета Моема тощо, імпліковані до точки.

Цівкач Ольга Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Творчість Горація Сафріна як своєрідне явище у просторі мультикультурного локусу Покуття

Горацій Сафрін (1899-1980) був польським письменником єврейського походження. Його перші кроки у поезії благословив Іван Франко, який приятелював з батьком Горація Сафріна. Знання багатьох мов

(бездоганно знав і володів українською) дозволили Сафріну у своїй творчості талановито передати своєрідну атмосферу Галичини, як мультикультурного локусу.

Червінська Ольга В'ячеславівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Конференція у дотику до сфер наукового буття

У доповіді аналізується питання проблеми наукового дискурсу в аспекті таких його значущих форм як лекційний монолог, наукова стаття, наукове спілкування. Саме проблема наукового спілкування актуалізується в умовах інформаційної випадковості і розглядається як невизначена до цього часу наукою своєрідність. Доповідь уосібнює це явище як цікаву наукову парадигму теорії комунікацій. Попередньо подається історіографічний огляд функціонування різних форм колективної комунікації, починаючи від т. зв. *симпозіонів* і завершуючи сучасними прийнятими в Україні формами цього комунікативного жанру. Продуктивність цього жанру пов'язується з усвідомленням актуального рівня наукового дискурсу як річища, спрямуванням та упорядкуванням стану наукової співпраці в аспекті синхронії.

Чернокова Евгения Семеновна, кандидат филологических наук, доцент, докторант кафедры зарубежной литературы Днепропетровского национального университета имени О. Гончара.

Коммуникативная стратегия неотрадиционалистского эстетического дискурса: „Портрет дамы" Т.С.Элиота

В докладе рассматривается одна из проблем поэтики модернизма периода ее становления – осознание коммуникативной природы искусства, „его неустранимой адресованности" (В. Тюпа), перемещение эстетического объекта в сознание адресата, в „концептированное" сознание читателя, которому произведение навязывает известную позицию" (Б. Корман). На примере ранней лирики Т.С. Элиота („Portrait of a Lady", 1911, опубликовано в 1917) в сравнении с интертекстуально связанным с ним „The Buried Life" (1852) М. Арнолда иллюстрируется движение в сторону реализации поэтики „диалогизированного" слова, коммуникативной стратегии единства автора, героя и читателя.

Чотарі Вероніка Аттіловна, аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Специфіка інтерференції світоглядних систем Сходу – Заходу в літературних переосмисленнях псалмів

У східнослов'янському літературному просторі відбувалося не просто злиття, інтерференція окремих жанрів, а і дифузія двох світоглядних систем – Західної та Східної. Взаємопроникнення національного фольклору та християнського віровчення стало причиною долучення біблійної тематики, образності, сюжетів і мотивів до творів української літературної полісистеми у формах цитувань, алюзій, ремінісценцій. У розвідці оприявнюється багатогранний інтертекстуальний зв'язок між

двома жанровими структурами – біблійним та літературним псалмами, який не дозволяє говорити про повне затушовування елементів сакральних оригіналів у новотворах, які, як палімпсест, проступають крізь авторський пласт нової мистецької структури. Літературний псалом як генологічне утворення виявляє свою специфіку через іманентну орієнтацію на першоджерело, з якого черпає теми, мотиви, образи і т. д.

Шестакова Елеонора Георгіївна, доктор філологічних наук Донецького національного університету.

Роль синхронії та діахронії у розумінні сутності цілісної природи словесності Нового часу

Зміни, що відбулися в словесно-культурній свідомості Нового часу, демонструють утворення якісно нової цілісності словесності, що споконвічно виявляє та уможливлює своє буття через глибинним чином пов'язане співіснування самостійних видів словесності: художньої та не-художньої, передусім мас-медійної, що поступово склалася у стрункy, логічно детерміновану систему, якій притаманний внутрішній саморозвиток. Проблема синхронії та діахронії, принципів та засад їхньої взаємодії при аналізі та інтерпретації різних текстів словесності, безумовно, є одною з найскладніших методологічних та методичних проблем. Синхронічні та діахронічні підходи важливі та вкрай значущі і як самостійні, і як певного роду взаємодоповнюючі принципи дослідження. Без урахування складної взаємодії синхронії та діахронії у мас-медійному типі словесності неможливо насамперед визначення та обґрунтування загальної проблеми складної цілісності словесності Нового часу, що не підкоряється лише накопичувальній, лінійно-послідовній логіці розвитку. Бачення та розуміння складної цілісності словесності Нового часу стає можливим лише як чинник та ознака глибинної зустрічі та взаємодії синхронії та діахронії. Саме у момент зустрічі та взаємодії синхронії та діахронії відбувається одночасне ціннісне урахування та розвиток давньої тривалої традиції дефініції слова як Логосу, що постійно пам'ятає та попри все зберігає, втілює вищі онтологічні, креативні засади та слова як факто-, історіоцентричного явища, що прагне зафіксувати та втілити суто повсякденне, сучасне, власне людське бачення світу.

Штанюк Олеся Миколаївна, здобувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Формування нової ментальності у нігерійській постколоніальній літературній практиці (роман Ч. Ачебе „Спокою більше немає")

На прикладі роману Ч. Ачебе „Спокою більше немає" розглядаються основні чинники формування нової ментальності у нігерійській постколоніальній практиці. У дослідженні звертається увага на неоднорідність африканського суспільства, де у співіснуванні поєднуються різні культури, відтак постають природні суперечності так званої „подвійної спадковості" сучасного африканця, та виникає конфлікт між успадкованими та набутими цінностями.

Шутяк Лілія Мар'янівна, здобувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Трансформація концептуальної світомоделі homo legens у homo zapping (на прикладі малої прози Горана Петровича та Віслави Шимборської)

Крізь призму філософсько-антропологічних студій розглядається поняття феномену телебачення та його ролі у формуванні людської індивідуальності. Протиставляється дві істотні світомоделі – homo legens (людина, яка читає) та homo zapping (людина, яка перемикає канали) як підвид homo videns (людина, яка дивиться). На прикладі оповідань „Між двома сигналами" сербського письменника Горана Петровича та „Книга-замінник" польської поетеси Віслави Шимборської досліджено соціокультурний та моральний регрес сучасної особистості, яка перманентно функціонує в двох антагоністичних площинах – читанні та перемиканні телеканалів.

Юрчук Олена Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету.

Експериментальна поезія Герти Мюллер

Експериментальна поезія Герти Мюллер презентує можливості одного з видів сучасної версифікації візуального вірша з точки зору графічної поетики і колажної техніки. На відміну від модерністського в поетичному колажі Герти Мюллер візуальні фрагменти не трансформуються в цілісність, а залишаються автономно незалежними. Кожне слово сприймається як самодостатня цитата, яка несе в собі конкретну інформацію. В візуальній поезії ніби зустрічаються / співіснують два світи: внутрішній особистісний і зовнішній матеріальний. Колаж перетворюється з простої конструкції на екзистенційний знак, який передає повноту метафізичних взаємовідносин двовимірної композиції картини і тривимірної просторовості дійсності. Таким чином, зорове уявлення про світ, яке було результатом монокулярного мислення (неспроможності бачити зворотну сторону предмету), було замінено варіантом його (світу) колажної презентації, орієнтованої на стереоскопічне мислення. Вдале поєднання техніки колажу з графічною поетикою спостерігаються в візуальній поезії Г. Мюллер.

ДЛЯ НОТАТОК

З М І С Т

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

22 жовтня.....3

23 жовтня.....8

АНОТАЦІЇ ДОПОВІДЕЙ.....13